

ELŐFIZETÉS

HELYEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 L.

HIRDETÉSEK:
 6-hatásos poszt sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitászóra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetem
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 28.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: A huskarterl orvossága.
- Az aradi üzletvezetőség palotája.
- Uj kabinet?
- Paik, Nagy, plác?
- Operaénekesből — portás.
- A flumel kormányzó lemond.
- Aradi séták.
- Versengés Szendreyért.
- Megmérgezte a fiát.
- Repülő mandátumok.
- Homoszexuális bankalkasztó.
- Az autobus jövedelme.
- Nagyon jó főáeroegnek lenni.
- Sturm Albert nagy beteg.
- Román kulturbank — provizióval.
- Letartóztatták a budapesti zugbankárokat.
- Tárca: Miért nyaralunk Alvácán? Irta: Proháskáné Tausch Elvira.

A huskarterl orvossága.

Arad, július 23.

A miről Aradon évek óta ábrándoznak, azt Makó egy órai tanácskozás után keresztül vitte. Összehívta a mészárosokat és kijelentette nekik, hogy amennyiben a hus árát önként le nem szállítanak, a város hatósági mészárszékek felállításával fogja őket erre kényszeríteni. S mert a makói mészárosok látták, hogy ez a fenyegetőzés komoly: egyhangulag oly összegben állapították meg a hus árát, hogy a fogyasztó közönség a tíz év előtti árak alapján kap jó és első oszt. Erre a karterlre a tanács elállott a városi mészárszékek felállításának tervétől és a polgárság hálás örömmel és elismeréssel fogadta a hatóságnak ez üdvös ténykedését.

Beünket e helyen két szempontból érdekel Makó dolga. Először is láttunk olyas valmit, ami Aradon teljesen ismeretlen: karterl a fogyasztó közönség javára. Aradon létesültek fogyasztási karterlek, de ezeknél mindenkor a közönség kizsákmányolása volt a főcél. Sohasem árleszállításra, de mindig magasabb ár elérésére irányult az érdekszövetség munkája. S ime, a szomszédban megmutatták, hogy a hatóság céltudatos és erélyes közbenjárása a fogyasztó közönség érdekeiben is tud megállapodásokat létrehozni.

Másrészt pedig a makói eset alkalmából vissza kell térnünk a hatósági mészárszékeknek e helyen sokszor sürgött kérdésére. Az események helyesnek bizonyították azt az akciót, melyet hatósági mészárszékek felállítására indítottak. Az aradi mészárosok a legridegebben érvényesítették a maguk önzését a közönséggel szemben. Nálunk mindig egyenlő drága a hus ára s a legdrágább a vidéki városok között. A marha árhullámzását sohasem vették figyelembe: takarmányinoság, avagy nagy fogyasztás, itt sohasem éreztették hatásukat. Egyszóval az aradi mészárszékekben „szigoruan szabott”, de mindenkor a mészárosok érdekében meg szabott árak voltak és vannak.

Ennek az állapotnak immár véget kell vetni. Amit meg tud csinálni Makó, azt csinálja meg Arad is. Ha a lóvasut letörésére százezrek kockáztatásával konkurenciát tudott teremteni: ugy felállít-

hat városi mészárszékeket, melyek sokkal kisebb összegbe kerülnek. Nem kell közgyűlésezni, módot és alkalmat adni az érdekelteknek, hogy a dolgot elhuzzák, hanem egyenesen és határozottan tudtára adni az aradi mészárosoknak azt, hogy amennyiben nyolc napon belül a hus árát a viszonyokhoz mérten le nem szállítják és ezen árfolyam közös fenntartására kötelezettséget nem vállalnak: a város megkezdi a marhabevásárlást és kimérést. Bár minden a polgárság zsebéből kiadott fillér fáj nekünk, e pontnál nem baj, ha egy pár ezer forintjába kerül is a mészárosok megrendszabályozása.

A városi tanács most már haladéktalanul lassung hozzá az aradi husárak szabályozásához és ne engedje azt, hogy a magát nagyvárosnak nevező Arad közönsége egyenesen ki legyen szolgáltatva a méltányosságot nem ismerő üzleti érdekeknek. Az első autobus megindításánál a lóvasut önként leszállította menetdíját a felére, kétségtelen, hogy amikor az első nap kimérésre kerül a városi mészárszék árúja, mely olcsóbb és jobb lesz: a mészárosok önként le fogják szállítani a hus árát, hogy a fogyasztó közönséget visszacsábítsák illetve megtartsák.

Minden fillér, melyet az aradi mészáros-tröszt a fogyasztó közönség zsebéből monopoliuma révén jogtalanul kivesz, egyenesen büne a városi hatóságnak. Minden perc, melyet e kérdésben a torony alatt elmulasztanak, egyenes vád arra, hogy a városházán nem akarják a közönség ér-

Miért nyaralunk Alvácán?

— Levél a szerkesztőhöz. —

Irta: Proháskáné Tausch Elvira.

Alvácá-fürdő, jul. 22.

A kifogyhatatlan üdvözlétekből, amit anizskártya alakjában küldözgetek mindenfelé, önnek is juttatok néhány szívélyeset. Hogy mennyi ismerősöm van, csak most, amikor a megemlékezés kerül is valamibe, látom. Mily sok képes lap és bélyeg fogy el! Sugva mondom, hogy fogyasztom őket, mert a mily szemfüles adóügyi tanácsnokunk van, e kijelentésen stande pede kapva, kieszel egy újabb adónevet: az *anizskártya fogyasztási adót*. Bármily jó honleány vagyok is, nem zárja ki, hogy minden néven nevezendő adónak esküdt ellen-sége ne legyenek.

Megszöktünk a meleg elől s most itt Alvácán üdülünk többnyire az ablakon keresztül sóhajtozva a táj után. Mert már majd egy hete kesereg az ég s vele együtt mi is.

Tehát nyaralunk. Hogy miért itt, annak megvan a maga neveltségesen szomorú története.

A mi finánciális jóvoltunk szoros összefüggésben áll Arad egészségügyével. Én, mint orvos felesége, csak az uram zsebében keresztül

tudom meglélni a betegforgalmat. Amikor a nyaralás eszméjét megpendítettük, gyakori és szorgos kutatás tárgyává tettem a családnak e tápláló centrumát. Hiába kotorásztam benne buzgalommal, néhány törött fogvájónál, egy pár szálmákcukorkánál s egy ijesztően sovány tárcánál egyebet nem találtam. Következett; hogy az egészség járványszerűen lépett fel. Sajnos, ez a dühöngő epidemia hiúsította meg összes tervezéseinket, amit egész télen át reménységünk szamovárjában forraltunk.

Egy nyarat en famille a Balaton hús hullámai között szeretnék tölteni. Évről-évre a vágyaknak est a palotáját építgetjük s mindig összeomlik. Igen, mert az alapsat csak szétmáló vályog. A jövőbe tekintünk s az onnan ránk kacérkodó délibábot használjuk anyagnak. Mikor aztán elérkezett a szabadságidő, megnyult ábrázattal álltunk a Wertheim szekrénynek csufolt ládikó előtt. Nem volt abban semmi, ami álmaink teljesültét elősegíthette volna. Lemondtunk tehát. De nem egészen. Reméljük, hogy jövőre talán eljuthatunk vágyaink Makójába. Csak az egészség, az egészség ne volna oly renitens!

Mily rosszá teszi az embert az érdek. De hát a gazda jó termést, a szabó-divatot, a vi-

géc balekot, Önök szenzációt, mi pedig beteget kívánunk. Hja! ebben az egyben nem változtak az idők és benne az emberek. Az önrés egy oly fakultás az érzések egyetemén. a melyből tudorrá válik mindenki, kivétel nélkül. Még én is, aki tulajdonképen teitve vagyok szociális eszméssel. Olyan paraszt logikával: elosztani a milliókat, le az arisztokraciával! Persze, ha lehetne. Mivel pedig ez csak olyan fantasztika, mámoros kép, hát redukáljuk az égre törő álmokat a valóság önzéséig.

A Balatonról lemondtunk. Minden igyekezetünk most már arra irányult, hogy olyan helyet keressünk, ahol a nyaralás költségei arányban állanak a zsebtartalmával s ahol egyáltalán megtaláljuk a pihenéshez szükséges összes keliékeket. Sok kérdészködés, utánjárás után végre Alvácában állapodtunk meg.

Akik meghallották, hogy ide készülünk, résztvevő arccal kondoleáltak. Mikor megérkezünk, ljedve tapasztaltam a sajnálkozásokat igaz voltát. Dacára a már jó előre leszállított igényeimnek, megdöbbsentem. Ilyen semmi komforttal és primitíven berendezett fürdőcskére még sem voltam elkészülve. El ment a kedvem, nyeltem egy nagyot és hallgattam.

De, ahogy telet nap nap után s megismer-

dekeik komolyan venni. Csak bizottságoznak, anketéznek, de a cselekvés mögött messze elmaradnak — Makólól. Pedig, ha a lefőzés kellemetlen is, a példát jó lenne hamar követni.

Az aradi üzletvezetőség palotája

Épüljön a Béla-téren. — Ezt mondta a belügyminiszter.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

A belügyminiszter ma döntött a M. Á. V. aradi üzletvezetőségének palotája ügyében. Tudvalevő, hogy az 1907. szeptember 11-ikén megtartott közgyűlés határozatának megfelelően a palotának a Béla-téren kell épülni. A belügyminiszter ma érkezett leiratával jóváhagyta ezt a közgyűlési határozatot.

Ezzel két érdekes csoportnak a küzdelme lezáródott. A miniszter azoknak adott igazat, akik azt vitatták, hogy a városfejlesztési program első pontja ez legyen: még áldozatok árán is sietteszük a pályaudvar környékének kiépítését.

A közgyűlési határozatot tudvalevőleg óriási küzdelem előzte meg. Két táborra oszlott a polgárság s mindegyik küzdő fél kérvénnyel járult a miniszter elé, hogy maga felé hajlítsa az illetékes tényezőket.

Az egyik csoport ékes szóval törekedett bizonyítani azt, hogy valóságos merénnyel az üzletvezetőség palotáját a Béla-térre, a vadkacsa vadászatok színhelyére építeni. Hosszu értekezésben arról akarták meggyőzni a minisztert, hogy a Béla tér bacillus és tokszinkultúrák tenyésztelére alkalmas hely. Sőtét színekkel festették le a közel jövőnek ama szenzációs jelenetét, mikor a kórházak megteinek a Béla-téren megbetegedett vasuti tisztviselőkkel és a felelősséget ezért a közgyűlésre hártották. Azt állították, csak egy alkalmas hely van Aradon az üzletvezetőségi palota elhelyezésére: s ez a marosmenti városrész. A belvárosra koncentrálódott kereskedelem és ipar nevében kérték a közgyűlési határozat megsemmisítését.

kedtem a fürdő rejtett jó tulajdonságával, a környékkel, a kénos víz kitűnő hatásával s pláne, mikor láttam, hogy az én kis kövi és aszfalt-palánáim: a gyerekek, mily jól érzik magukat itt, titokban is, nyíltan is bocsánatot kértem bosszus megjegyzésem célpontjától.

Képzeltető, mily boldogság a városi, jól nevelt gyerekek és a korlátlan szabadság. Ordítani úgy, ahogy csak a torkán kifér, szaladgálni, míg csak a lába bírja s enni, annyit, míg az újával el nem éri, az örömeiknek oly özöne, melynek élvezetétől lélegzethez alig juthat.

Mi nagyok pedig a plhenést élvezzük. Elestünk olasz módra rendeztük be s készségesen adunk igazat mondásuknak, hogy: dolce far niente.

De azért ne gondolja, hogy csak: eszem, iszom, alszom. Foglalkozom is. Mivel? Állítom az emléktáblámat, a mi majdan hírdetni fogja voltomat. A zsebemből nem telik, hát az időmből zsongorgatom össze. A „Bralile“-féle írásmód szerint kalapáccsal kopogtatom le Jókai „Uj földes ur“-át a vakok számra.

Délutánonként sétálnánk, ha lehetne. Mert kiránduló hely volna bőven. De az eső folyton csureg s csak néhány pillanatra mosolyog elő a fehér fosszányok közül a nap.

Ma is ilyen elepedkedett idő van. Tulajdonítsa ennek, hogy ily hosszú lére eresztettem az én szívólyas üdvözlőmet.

A másik csoport az indóház környékén látta meg a város fejlődésének természetes feltevéleit és amint az eredmény mutatja, erősebb és elfogadhatóbb érvekkel győzte meg egy a törvényhatóságot, mint a belügyi kormányt annak az igazságáról, hogy a Béla-tér és a környéke az új palota építése által rohamosan fejlődő új városnegyedet terem, az elhagyott s megakadt óriási területből.

A miniszter kimondotta az utolsó szót, de még jó hosszú időt kell lemeresznie ennek a szerencsétlen városnak, míg az új élet kezdetét jelentő hatalmas középület alapjait lerakhatják a kijelölt helyen. Arad városának tudniillik mindig annyi az elintézetlen kérdése, valahányszor valamit alkotni akar, hogy ebből a függő kérdés-erdőből rendesen megsebzett lábakkal, megtépett testtel vergődik ki nagynehezen.

Mielőtt az építkezéshoz hozzálátnának, meg kell oldani a térrendezés, csatornázás és vízvezeték kérdését.

Ha azt mondjuk, hogy a vízművek tulajdonjogi kérdésének elintézése eltart még néhány esztendeig, akkor nem haboztunk. Ebből könnyen kiszámítható, hogy kik látják majd meg az új középület körül emelkedő palota tömbök friss és eleven, új színtű életét?

Talán a harmadik nemzedék.

Uj kabinet?

Kossuth kormányelnök. — Szerényi kereskedelmi miniszter. — Laehne Hugó földmívelési államtitkár.

Kalandos politikai hírek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. — Arad, július 23.

Megemlékeztünk tegnap azokról a hírekről, melyek *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter közeli lemondásáról szóltak. Ma már egyik fővárosi estilap nemcsak *Andrássy*-t, hanem vele együtt az egész *Wekerle*-kabinetet megbuktatja és közli azt a miniszteri listát, amelyet szerinte politikai körökben most legvalószínűbbre vesznek. Az új kabinet e képtelen kombináció szerint *Kossuth* Ferenc elnökele alatt alakulna meg, legnagyobb részben *negyvennyolcas* politikusból.

A még mindenestre korai kabinetcsere hírére fővárosi tudósítónk ezekben adja:

A koalíciós pártok fuziójáról mind élénkebben tárgyalnak most politikai körökben. Különösen alkotmánypárti és függetlenségi képviselők pertraktálják élénken a fuzió eshetőségeit és — mint *A Nap* ma esti száma írja — az új pártalakulással együtt nagyfontosságú személyi változásokat is várnak. E hírek szerint öszre az egész *Wekerle*-kormány nevet és jórészt tagokat cserél. A közkezen járó miniszteri lista szerint az új kabinet elnöke *Kossuth Ferenc* lesz, aki *Wekerle* helyét mint tárcanélküli miniszterelnök foglalja majd el. *Kossuth* helyébe viszont mostani államtitkára, *Szerényi* József ül mint kereskedelmi miniszter. A kereskedelmi tárcától azonban elválasztják a vasuti ügyeket és az így szervezett közlekedésügyi minisztérium élére *Bathhány* Tivadar grófot, a 48-as párt egyik alelnökét állítják.

Az új lista szerint a pénzügyminiszteri tárcát *Wekerle*től mostani államtitkárja, *Popovics* Sándor veszi át. Változás

lesz a földmívelési tárcánál is és *Darányi* Ignác helyét *Mezőssy* Béla függetlenségi államtitkár foglalja el. Miután így több államtitkári hely is megürül, azokat függetlenségi képviselőkkel akarják betölteni. Földmívelésügyi államtitkárnak *Laehne* Hugót jelölik.

Legtöbb gondot okoz hir szerint a belügyi tárcá. *Andrássy* távozását biztosra veszik, de még nem is sejtik, ki lehet utódja. A függetlenségi képviselők e nagyfontosságú tárcát mindenestre a függetlenségi pártnak akarják megszerezni. Reménykednek azonban abban, hogy mire a kabinetcsere létrejön, meglesz a fuzió és akkor a pártkeretek nem fognak gondot okozni az új kabinet listájának összeállításában.

Park, vagy piac?

Kereskedők küldöttsége a polgármesternél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

A város parkbizottsága, a mint megirtuk, azt a javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy a Szabadságtér belső területéből mintegy négyszáz négyszög ölet kihaltsanak, azt parkirozók és így a mai piactól elvonják. Ez a javaslat élénk ellenhatást keltett a Szabadságtér és környékén lakó kereskedők, iparosok és háztulajdonosok között, a kiknek legközvetlenebb anyagi érdekbe ütköznek, ha a piaci forgalom felére csökkenne, vagy ha — a mi a parkirozás következménye lehetne — a piactól egészen elvinnék a Szabadságtérrel.

Ennek az ellenvetésnek megnyilatkozása-ként *Kosztka* Emil és társai már ma reggel beadványt intéztek a tanácshoz a parkirozás ellen, délelőtt tizenegy órakor pedig küldöttség kereste föl *Varjassy* Lajos polgármestert.

A küldöttséget, melynek tagjai sorában mintegy hetven kereskedő, háztulajdonos és az első kerület több törvényhatósági bizottsági tagja vett részt, *Nagy* Sándor dr. országgyűlési képviselő vezette.

Nagy Sándor dr. hosszabb, meggyőző beszéddel terjesztette elő a küldöttség kérelmét. Bármennyire fontosak, ugymond, a város életében az esztetikai szempontok, azoknak háttérbe kell szorulniuk azon érdek előtt, hogy a polgároknak legyen módjukban a kenyeret megkeresni. A Szabadságtér és környéke kereskedőinek élet-érdekével van összeforruva, hogy a piacteljes épségében a Szabadságtéren maradjon. Hangozatta, hogy a város ezen része egy idő óta ugyanis stagnációban van, miután az egyéb városrészek fejlesztésére nagyobb gondot fordítanak, ha most már mesterséges módon a visszafejlődést még fokozzák, a város lakosságának jelentékeny része keresetében veszélyeztetve lesz. Kérte, hogy a mennyiben a tanács csakugyan határozott volna a Szabadságtér parkirozása ügyében, vegye az ügyet ismét fontolóra s tartsa ez újabb határozatnál szem előtt a szabadságtéri kereskedők érdekeit.

Varjassy Lajos polgármester válaszában kijelentette, hogy a város a Szabadságtér háztulajdonosainak érdekelt annyival inkább szem előtt kell, hogy tartsa, mert hosszú időn át ezen városrész adójával sikerül a más városrészek fejlesztését előmozdítani, miután a Szabadságtér semminő adókedvezményt nem élvezett. Az ügyre nézve elmondta, hogy a tanács tegnapi ülésén elfogadta ugyan a park- és közlekedési bizottságnak javaslatát,

de annyira elővigyázó volt, hogy csupán kiszögeztette a parkírozás helyét, de annak fogantatását a körgyűlés határozatáig függőben tartotta. A mai beadvány folytán a parkírozás ügyét újabb tanácsülés elé fogja terjeszteni s azon a kereskedők érdekeit mérlegelés alá vétetni. Figyelembe kell venni egyébként azt a körülményt is, hogy a Szabadság-tér egyik oldalán a betonozást már bevégezték s ha azt parkírozni akarnák, beton-réteget a föl kellene szaggatni, ami újabb költséget igényelne.

A polgármester szavait a küldöttség éljénnyel fogadta. A Szabadság-tér parkírozása ellen különben a törvényhatósági bizottsági tagok nagy része szintén állást foglal és erre nézve köztársasági ívet írt alá.

Operaénekesből — portás.

Egy magyar művész sorsa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Háládatlan dolog a magyar művészet szolgálatába szegődni. Ritkák a szerencsések, akik érezve magokban a magasabb rendeltetésükbe vetett hitet, az élet kicsinyes gondjai s nagy nyomorusági között utat vágnak talentumuknak. Hiába, a magyar góbuszon nem a legkelendőbb portéka a művészet. Nem mondjuk azt, hogy istenadta zenék nem érvényesülhetnek nálunk. De kopják csak meg a szerencsés művész ereje, fakuljon csak meg tehetségének a fénye, egyszerre népszerűtlenné válik, elmarad a siker és a taps és bármilyen előkelő helyet foglalt is el a művészeti életben, a feladásba dobják és lerántják a fokról, ahova önmagától emelkedett. És ha ereje fogytával minden ajkát becsapnak mögötte, bizalmát megtörik, önértését megalázzák, a magyar művész, ha csak a hervadt babérlevelek mellé nem szerzett a jobb napokban egy pár nagy bankótt is, mehet havat lapátolni, vagy mehet portásnak.

Ide vezetett egy nemrégén még nagyon ismert magyar énekes pályája is. Sokat nyomorgott, sokat szenvedett, míg végre meghódította a dicsőséget. És mikor tetőpontján állott a boldogságnak, megbecsülték és dédelgették, kérielhetetlenül bekövetkezett a bukás. Azóta próbálkozott mindenfélével. Bekóborolta a félvilágot. Napszámos munkát végzett, turta a földet s lapátolta a havat, de nem tudta családját eltartani. S most hazajött, a régi sikereknek és megaláztatásoknak földjére és elszegődött portásnak egy orfeumba.

Szomorú sors, magyar sors. Ez jutott osztályrészül az egykor ünnepezt magyar énekesnek: Veress Sándornak. A kilencvenes években még büszkesége volt a magyar operának. Gyönyörű, hatalmas baritonját ismerték nemcsak az országban, hanem külföldön is. Mindenütt dicsőséget szerzett a magyar dalnak. Ismerte a magyar nép lelkét s nem akadt utána senki, aki annyi mélységgel és melegséggel tudta volna interpretálni a magyar nótában rejtőző érzéseket.

Veress Sándor 1876-ban szegődött *Latabár* Dezse színtársulatához. Először Putnokon lépett föl a *Falurossza* címszerepében. A társulat nagyon szegény volt. Faluról falura, városról városra vándorolt. Mikor Miskolcra, majd Egerre eljutott a színtársulat, akkor már jó híre volt Veressnek. Szerződtek is a Népszínházhoz, amelynek akkor *Rákosi* Jenő volt az igazgatója. Mielőtt fölléptették volna, délelőtt kipróbálták a hangját. Veress rágyújtott egy csodaszép magyar nótára, amely így kezdődik:

„Fekete szem éjszakája . . .”

A karmesterek, a színészek és a próba közönsége szájtáta hallgatták a gyönyörű éneket. Rákosinak könny gyűlt a szemébe. Veress véletlenül az ő kedvenc nótáját találta el. Természetesen rögtön megkötötték a szerződést és a szegény vándorszínész olyan gázsit kapott, amiről még álmodni sem mert.

Néhány évig énekelte a Népszínháznál, amely akkor igazán a népszínmű kultussát űzte s fénykorát élte. Veressnek később valami konfliktusa támadt s mert hajthatatlan, dacos ember volt, ott hagyta a műintézetet és lement Kolosvárra. Az ottani közönség valósággal bálványozta, de itt meg az igazgatóval, *Ditrő* Mórral zördült össze.

Ezután bejárta a vidék nagyobb színpadait. Végre 1887-ben felhozták az Operához, ahol ettől fogva nyolc évig működött. A közönség szerette, a kritika magasztalta. A legmuzsikálisabb szerepeket is nagy bravúrral énekelte. Még ma is emlékeztető Aifója, a „Parasztbecsület”-ből. Szállaj, dacos temperamentuma itt is nyugtalanította, később már ráfogták, hogy elvesztette a hangját s nyolc évi működés után, minden végkielégítés nélkül, elbocsátották az Operaház kötelékéből. A szegény ember, aki annyi szép órát szerzett a magyar dal híveinek, egyszerre rejtlenes helyzetbe került. Támogatói elhagyták s családjával együtt a legnagyobb nyomor várt rá.

A lezuhant emberektől mindenki irtózik. Szegény Veress Sándor, aki tegnap még dicsőült a dicsőségben, megtörve, megalázva, hiába kopogtatott a vidéki színházaknál. Nem kellett senkinek. Ekkor nyílt meg a milleniumi kiállítás. A volt operaénekes beállott egy daltársulatba s minden este Óbudában énekelte a borongós magyar nótákat. Az idegenek, akik akkor tízezrével keresték fel a kiállítást, gyönyörködve hallgatták esténként a Veress Sándor magyar énekét.

Mikor véget ért a kiállítás, csatlakozott Serly Lajos hatvan tagból álló daltársulatához s előbb Londonba, majd Amerikába ment a truppjal. De sehogyan sem tudtak boldogulni. Ekkor Veress maga alakított egy társulatot s azzal Londonban, majd Newyerseyben játszott. Történelmi nevezetessége van ennek a színternek. Itt lakott Hugo Viktor, a nagy francia költő és az üldözés napjaiban sok magyar emigráns keresett itt menedéket. A magyar énekeseket nagy örömmel fogadták. Egy előkelő étteremben egyszer éppen a Kossuth-nótát énekeltek. Alig hangzott el a fenséges dalnak az első akkordja, a vacsorázó társaságokon keresztül törtet egy öreg ur és se szó, se beszéd, megöleli Veressét. A publikum tisztelettel nézte ezt a jelenetet. Az öreg urat jól ismerték, Szalay Ágoston volt, az emigrált honvéd-százados, aki egykoron meghitt embere volt Kossuth Lajosnak. Már ötven év óta nem hallott magyar nótát, mondotta és ezért ragadta el annyira az öröm. Már magyarul is gyengén beszélt és a magyar szavakat angoljal keverte.

Itt egy darabig gondtalanul élt a társaság. De azután tovább állottak s bejárták Franciaországot. Nagyon kevés volt a szerencsájük. Egy napon szétbomlott a társaság és Veress hazajött, végkép letörve. Magyar daltársulatot szervezett Dankó Pistával együtt, amely a Rákóczi-utí Wekerle kávéházban tartott előadásokat. Sokáig itt sem volt maradása. Még egyszer próbálkozott a vidéken, majd a múlt év végén kiment Amerikába. Itt a legalacsonyabb munkával kereste kenyerét. Napszámos volt és havat lapátolt. Még annyi pénzt sem gyűjtötte, amiből családjának utiköltséget tudott volna küldeni. Ez év tavaszán visszajött Magyarországra s azzal az elhatározással vágott

neki újtól az életnek, hogy minden hecsületes munkát elvállal. Most végre erre is van alkalma. Egy ősszel megnyíló fővárosi Erzsébet-körúti orfeum szerződte — portásának.

— Itt fizetésem nincs s csak a borralvólókra számíthatok. Remélem, nem hagy el a magyar közönség s ha már mint színész nem is, de legalább mint portás megkereshetem a kenyeremet s fölnevelhetem fiamat és leányomat, akiknek csodálatos hangjuk van s az apjuk szomorú pályáját akarják választani.

Ezeket mondotta Veress Sándor.

A fiumei kormányzó lemond?

Konfliktusa támadt Szerényivel. — Egy jacht miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

A fiumei kormányzó természetesen nagy ut és így reprezentálni kell nemcsak a szárazföldön, de mivel Fiume mellett véletlenül tenger is van, sőt a magyar tenger, — a vizen is. Már a régi kormányzók idején is velejárt a méltósággal ez a kötelesség, csak hogy azoknak meg is volt a módjuk a tengeren való ragyogáshoz. Est az „Eldre” nevű jacht adta meg nekik, a kormányzók hivatalos hajója, amely, úgy mondják, nagyon csinos jószág és valamikor utazni is lehetett rajta. Most már nem lehet, mert először olyan kopott, mint egy dunaúszályhajó, másodsor olyan rossz, hogy már mindenféle név rállik, csak az „Eldre” nevet nem érdemli meg, mert bizony a jacht nem megy sem előre, sem hátra, hanem legjobban szeretne szégyenletében elsüllyedni.

A kormányzónak tehát nincsen jachtja. Nákó gróf tehát elment *Saterényi* Józsefhez, az államtitkárhoz s előadta, hogy a kormányzó állás egyik ékköve elhomályosodott s azt pótolni kell.

— Az „Eldre” helyett egy másik jachtot kérek — mondta röviden.

Szerényi udvarias ember s gyors elhatározóképességgel áldotta meg az uristen.

— Lesz jacht, sőt szép jacht lesz — felelt gondolkodás nélkül.

A szót tett követte. Bizottságot küldöttek ki, a kormányzóval élén, hogy utazzanak el Angolországba s vegyenek olyan jachtot, amilyent akarnak. A bizottságban volt kapitány, gépész és kormányos is, hogy a megvásárolandó hajót azonnal hazahozhassák. A bizottság azonkívül 12.000 korona utiköltséget is kapott, ami — tekintettel arra, hogy Anglia messze van Fiumétől — nem is nagyon sok pénz.

A bizottság a 12.000 koronával és kedvező széllel utnak indult Albion felé. Londonban megkezdtek a tárgyalásokat és rövid idő alatt körülbelül hatvan ajánlatot kapott a vásárló bizottság. Az ajánlatok között egy kettőt elfogadhatónak találtak, de Szerényi a távirati értesítésekre állandóan ezt az egy szóból álló, kategorikus választ küldte:

— Visszautasítandó!

A bizottság nem vesztette el a türelmét, hanem tovább folytatta a kutatásokat. Feledező utjukban eljutottak Greenrock kikötőbe, ahol találtak jachtot, olyan csodaszépet, amilyen csak a mesében lehet. Karcu volt, mint egy kecsge és gyorsjárásu mint a szélvész. A gyáros csekély 300.000 koronát kért a hajóért, ami tekintettel az anyagi viszonyainkra, nem is olyan sok, ha arról van szó, hogy a fiumei kormányzó reprezentáljon. Nákó gróf, miután átvizsgálták a hajót az árbóctól a fenékgig, kijelentette az angliusnak, hogy az üzlet kész van. A gyáros erre tenyerét nyujtotta, mondván:

— Kérem a pénzt.

— Pénz? Az még nincs — mondta a kormányzó. — Itt állami vásárlásról van szó, amihez felsőbb jóváhagyás is kell.

Megint táviratokat Sztérényi kegyelmes urnak, aki ugyátszik, időközben meggondolta a dolgot, mert a következőket táviratosta vissza:

— Jachtvásárlás visszavonandó, bizottság hazajöhet.

A kormányzót nagyon kihozta a sodrából az államtitkár furcsa intézkedése, gyorsan pakolt és a legelső hajóval utnak indult. Még sem állt a kereskedelmi minisztériumig, ahol nagy jelenete volt Sztérényivel, akinek heves szemrehányást tett. Az államtitkár erre konstatálta, hogy ő tulajdonképpen nem is jachtot, akart vásárolni, hanem olyan hajót, amely, amellett, hogy kőjutasásra is alkalmas, vontatásra is használható legyen. Sztérényi azonban nem elégedett meg a szemrehányásokkal, hanem végesetül elszámolást kért a tizenkétezer koronáról, ami kissé kellemetlen a bizottságnak.

Nákót annyira elkésztette Sztérényi intézkedése, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök-höz ment panaszra, akire most az a nehéz feladat vár, hogy salamoni ítéletet hozson a jacht-ügyben. Hír szerint a kormányzó a kellemetlen jachtvásárlás miatt *lemond állásáról*, mert azt az elbánást, amelyben Sztérényi részesítette, reá kívül megszégyenítőnek mondja nem csak az angol gyáros, hanem a bizottság tagjai előtt is. Alttól már történtek kísérletek arra, hogy Nákó grófot eltérítsék szándékától, de a megsértett gróf ismételtelen kijelentette, hogy leköszön a kormányzói méltóságról.

Bjél jelentik Budapestről:

Egyik fővárosi lap ma este telefonon kérdést intézett *Nákó* Sándor grófnak, aki kijelentette, hogy neki Sztérényi államtitkárval semmiféle jelenete nem volt és ő lemondását nem adta be. A gróf megcáfolta azt a hírt is, hogy tőle leszámolást kértek volna.

NAGYON JÓ

főhercegnek lenni.

Városok harca a másodtrónörökösért.

Kié Ferenc József Károly?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23

Két város versengett egykoron Homeroszért, két kis cseh város tülekedik mostanában azért, hogy kié *Ferenc József Károly* főherceg a hetedik dragonyosereszad ötödik eskadronjának királyi vérből származó kapitánya. Miért is ne veszekedjenek a lojális *Alt-Bunzlau* és *Brandeis* városok, amikor abból csak a királyi hercegnek van haszna.

A főherceget nemrégiben *Alt-Bunzlau*ban állomásozó helyőrségbe helyezték át. *Ferenc József Károly* meg is érkezett és a tisztikar meg a polgári hatóságok tisztelgését *Lajos Szalvátor főherceg brandeisi kastélyában* fogadta.

A lapok persze bőven emlékeztek meg a nevezetes vendégről és arról a leereszkedő kedvességéről, amelyvel a magas vendég kitüntette a brandeisiakat.

Az *alt-bunzlai*knak fájt nagyon, hogy ők nem részesülhettek a nagy kegyben és siettek aamarosan megírni a prágai lapoknak, hogy a főherceg voltaképpen nem is *Brandeis*ba, hanem *Alt-Bunzlau*ba jött, mint hogy a brandeisi kastély kataszterileg *Alt-Bunzlau*hoz tartozik. Erre azután jött a zord cáfolat *Brandeis* város polgármesterétől, amely szöveg ekként:

Igaz, hogy kataszterileg a brandeisi kastély *Alt-Bunzlau*hoz tartozik, de ezzel szemben igaz az is, hogy annak idejében *Brandeis* város egy idegen helység előnyeért gyávan engedte saját városának jogaitól megfosztani magát. Olyan jogoktól, amelyeket a história is biztosított számára. A történetben sehol *alt-bunzlai* várról nincs szó, mindenütt a brandeisi vár van fölemlítve.

Az egyik város így tromfolja le a másikat egymás után.

A kölcsönös vetélkedésnek pedig a főherceg látja a hasznát, akit a két város minduntalan valami kedvekedéssel lep meg.

ARADI SÉTÁK.

*

„Hervad már ligetünk.”

Valamikor régen volt nekünk egy ligetünk: a városliget. Azért mondom, hogy volt, mert már nincs. A még meglevő fákon alig lézeng egy két levél s azokon pedig ujnyl vastagságyira nyugszik a por, a fű kiszáradva, bágyadtan, fonnyadtan óhajta a megváltó halált. A madarak kipusztultak helyüket a pókok foglalták el, amelyek senkitől nem háborítva, gondosan szövik hálójukat.

Asz idén júniusban egyszer végigsétáltam és önkénytelenül eszembe jutott az ének: „*Bus az őznek hervadása*”. Gyermekkoromboldog játszóhelye, oda vagy már egészen! Fájó szívvel mondom ezt — és már látom a csákányokat, — amint nagy buzgósággal vagdosnak ki barbár, szürke lelkék paracsalnak napszámos végrehajtói, benneteket, ti megmaradt fák. — És lelkem megreszen a képtől és hallom unokáink átkát, hogy nem hagyunk meg nekik egy helyet se, a hol poros földükbe friss levegőt szivhatnának.

Ti olvasók, akik velem együtt sétáljátok keresztül a ligetet, tarítsatok velem és kiáltásatok oda azoknak, a kiket illet: „Oltalmat a ligetnek!” Ha kell, vegye a város gondozás alá, áldozzon rá valamit, csak a mostani szivatagbéli állapotában ne hagyja meg. A község alig látogatja, állandóan csak tiz, tizenöt óreg bácsai szokott naponként még összegyülekezni, kik még tanul voltak a liget szebb korszakának, a gerulis, a vének tanácsa, kik el elbeszélgetnek szel mult szép időkről, mikor még fiatalok voltak és a városliget is, s tán ott látják még maguk előtt az öreg tölgyet, melynek árnyékában egykoron boldog szerelmi találkozóra várakostak. Hja, tempi passati! Régi volt az, akkor még volt zöld levél a fán. A életük fáján is, a liget fáján is.

Én azonban hiszem, hogy felderül a ligetnek még valaha. Tán meghallják szavalmat az illetékes helyeken és egy kis áldozattal újra felöltik a fák, a bokrok a régi zöld színt s benépesednek az utak sétálókkal, aztán újra felhangzik a játszó gyermekek boldog kacagása, újra beköltözik majd az élet a pusztulás jelenlegi szomorú tanyájára.

Andrássy és a „Tribuna.” Megirtuk tegnap, hogy az aradi *Tribuna* szerda esti száma *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter bukásáról ír. A kormány félhivatalos jellegű estilapjai ma erélyesen cáfolják ezt a hírt, amelyet tegnap mi is kétkezdéssel regisztráltunk. A *Tribuna* ma este megjelent számában *fentartja* a belügyminiszter bukásáról szóló értesülését.

Az autobusz jövedelme.

Tanulnak az új sofförök.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Az *A. V. A. V.* diadalmasan halad előre azon az uton, amelyet megkezdett s amely a város közönségének meghódításához vezet. Az első napon mindenki azt hitte, hogy a tömérdek utas bizonyára meg fog csappanni a következő napokban, mert a megindulás különös lázas állapotának tudható be az, hogy az első alkalommal olyan sokan utaztak az autobuszon. Ez a feltevés azonban alap nélkül valónak bizonyult, mert például ma is csaknem annyian utaztak az *A. V. A. V.* kocsijain, mint hétfőn. *Szathmáry* Károly gépüzemigazgató szerint ugyanis ma közel *négyszáz* utaztak a kocsikon és 680 korona bevétel volt. Ez a nagy forgalom arra indította *Szathmáryt*, hogy illetékes helyen előterjesztést tegyen újabb kocsinak forgalombahozatala érdekében. Három új soffört már tanítanak is, akik az új kocsikon fognak szolgálatokat teljesíteni.

A nagy forgalomra való tekintettel, *Szathmáry* igazgató hirdetményben arra kéri a közönséget, hogy a fölszállás után tartsa kézezenlétben a jegyért járó aprópénzt, mert a folytonos váltás a kalauzoktól sok időt elvesz és esetleges tévedéseket idéz elő.

Közöltük tegnap egy szakember véleményét az autobusz-közlekedés első napjairól. A nyilatkozat megszólalására késztetett ma egy másik szakértőt, aki a következőkben reflektál a cikkben foglaltakra:

— Tegnap egy szakértő nyilatkozott becses lapjukban, hogy a lóvasut menetdíjának leszállításával szemben az autobusz ne csökkentse a 16 filléres menetdíjat. Nem óhajtom a kérdést a verseny szempontjából megvilágítani s ezért csupán annak konstatálására szoritkozom, hogy egy városi intézmény nem állapíthatja meg díjszabását akként, hogy legyen egy arisztokratikus jármű és egy szegény emberek részére szolgáló közlekedési eszköz. Nem tisztán a verseny, hanem a demokratikus elv is megkívánja, hogy a *menetdíj egyformán szabassék meg* úgy, hogy a lóvasuton ne csupán a szegény emberek és a városi autobuszon ne csak a gazdag emberek járjanak. Arad városán azon célból ment bele az autobuszszal járó kockásába, — amely az utóbbi napokban nagy sánssokat nyert, — hogy egy méltó közlekedési eszköze legyen. És kell is, hogy Aradnak legyen olyan jó közlekedési eszköze, mint a milyen világítása van, amely a város tekintélyének megfelel.

Ugy látszik, hogy a város tanácsa a teherszállítás eszméjével is foglalkozik, ami véleményem szerint nem a város hívatása. Eltekintve attól, hogy nem helyes az egyik sikert egy másik, esetleges balsiker által kockáztatni, nem tarthatom az eszmét jónak azért sem, mert nem a város dolga egyesekkel konkurálni. Ha pedig a terv a kösuti vaspálya ellen irányul, akkor az egy elhibázott, semmivel sem indokolható lépés lenne. Amint azt lehet mondani a lóvasutról, hogy a személyszállítás lebonyolítása meglehetősen elmaradt volt, úgy nem lehet ezt állítani a teherszállításokról és e téren semminemű újításokra szükség nincsen. De itt a város egyúttal a polgárok jog- és hatáskörébe nyúna, mert a teherforgalom esz-

közlése a szállítók, expedítorok dolga. Ilyen konkurrens eljárásra talán akkor volna ok, ha a lovasut teherszállítás díját felemelné. Ha a suszteről megkivánjuk, hogy a kaptafánál maradjon, akkor a várostól is meg lehet követelni, hogy ne kezdjen olyasmíhez, ami nem áll hatáskörében, ami az adózó polgárok érdekeit sérti, mert a város úgy is járhat, hogy sokat akar markolni és keveset fog.

LETARTÓZTATTÁK a budapesti zugbankárokat.

Neumanék manipulációi.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 23

Ma késő este szenzációs eredménye lett a budapesti zugbankárok ellen indított vizsgálatnak. A rendőrség a nyomozás terhelő adatai alapján *letartóztatott négy bankárt, köztük magát a Neuman Miksa és társa cég fejét, Neuman Miksát is.*

A vizsgálat mai eredményéről első táviratunk késő délután így számolt be:

A budapesti zugbankárok ügyében a nyomozás az utolsó stádiumhoz ért. Egri Péter rendőrkapitány kihallgatta az újabb jelentkezett panaszosokat és tanukat. A nyomozás megállapította, hogy a bankárok *többrendbeli büntető törvénykönyvbe ütköző cselekményt követtek el* és ezért ma este négy gyanúsítottat előzetes letartóztatásba helyeznek. Közülük kettő már őrizet alatt is van a főkapitányságon. A letartóztatások hír szerint csak a késő esti órákban fognak bekövetkezni, mert még több tanút akarnak kihallgatni. Ma újabb feljelentés is érkezett. A panaszos *egy közös hadseregvelő őrnagy*, aki 27.000 koronát vesztett a Neuman Miksa és társa cégnél. Sándor László rendőrkapitány Berlinből Pétervárra utazott, hogy az ottani főúri világ két igen előkelő tagját kihallgassa, akiket a bankárok érzékenyen megkárosítottak. Sándor László Pétervárott csak az egyik károsultal beszélhetett és tovább utazott Moszkvára, ahonnan ma érkezett meg jelentése a fővárosi főkapitánysághoz.

Késő éjjel telefonálja fővárosi tudósítónk:

Több heti nyomozás után a budapesti rendőrség ma este végre majdnem egész napi kihallgatás után *letartóztatta Neuman Miksát*, a Neuman Miksa és társa cég fejét, továbbá *Basch Lajos* 52 éves cseh származású embert, aki az ismert *Pénzügyi Lapok* szerkesztője volt és *Kálmán Antal* s *Herfeld Ignác* ügynököket. A rendőrség a nyomozás folyamán kiderítette, hogy a letartóztatottak ügyfeleiktől 146.000 márkát csaltak ki fiktív üzletek fedezésére. A cég, melyet a főnök bevallása szerint 510.000 korona tőkével alapítottak, több millióra szóló ügyleteket kötött le, anélkül, hogy kellő fedezete lett volna. Kiderítették, hogy a cég által kiadott Pénzügyi Lapokban, melyeket ezer számmra küldtek Németországba, Svájcba, Angliába, kizárólag csekély forgalmu és értékű papirokat ajánlottak a leghangosabb reklámmal és a kérdezősködőket ügynökökkel árasztották el, akik ügyfeleiket minél nagyobb bevásárlásokra buzdították. Így ajánlották különösen a brassói celluloid-gyár részvényeit, egy jungbunzlai gyár részvényeit, egy bécsi villamosvasut részvényeit s a gráci vaggongyár papírjait.

KIVÉGEZTEK EGY URILEÁNYT.

Aki agyonlőtte a vőlegényét.

A freiburgi polgármester lánya nyaktiló alatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 23.

Ma végleg befejeződött a szerencsétlen freiburgi leány tragédiája. Mahajtottára végre Bayer Margiton, a város polgármesterének leányán a bíróság a halálos ítéletet és ezzel egy szörnyű büntetést utolsó jeleneteként egy fiatal leány szép feje a véres hóhér fűrészkeskosarába hullt. Nem mindennapi s megrendítő ennek a tragédiának minden részlete. Az emberi szenvedélyek egész sorozata vonul fel előttünk, melyek egy látszólag ártatlan leánylélek rémitő fotográfiáját mutatják be. Mig a bűn ki nem derült, Freiburg város társadalmának becézett kedvence, a rendkívül okos, művelt leányról senkise gyaníthatta volna, hogy gyilkosságot követ el. Bayer Margit, a polgármester leánya, ugyanis borzalmas módon kivégezte vőlegényét.

Ne kutassuk e tett végrehajtásának lelki rugóit, a bíróság ítélkezhet, a moralista fellázadhat, a filozófus filozofálhat: mi csak leszögezzük a tényt, mint amely egy leány lelki életét tárja elénk; olyan leányét, ki a szerelemtől elvakítva egy mindennapi szédelő kezei közé került, a kinek hatalma alatt a legocsmányabb bünt követte el.

A ma véget ért tragédiának utolsó jelenetéről s az előzményekről tudósítónk a következőkben számol be:

A gyilkos menyasszony.

Bayer Margit, a Szászországban fekvő Freiburg polgármesterének leánya egy mindenki előtt gyanus külsejű kereskedelmi utazóba szerelmes lett évek előtt. Az utazó nem hiába volt utazó, igazi üzleti szellemben fogta fel a szerelem mibenlétét, minek következményeként a leánytól a maga számára 4000 márkát csalt ki. Mikor az elfogyott, újból pénzt kért az utazó. A leány, hogy eleget tehessen kérésének, elhatározta, hogy valami gazdag embert magába fog bolondítani és attól pénzt szerez az utazó számára. Így történt, hogy szépségével a leány egy Pretzler nevű főmérnököt meghódított és magát el is jegyezte vele. A leánynak azonban eszeágában sem volt, hogy hozzá menjen feleségül s hogy megszabaduljon tőle, rettenetes elhatározás fogamzott meg lelkében, melyet nemsokára követett a tett is. A szegény mérnök, ki odaadó szerelemmel csüggött jegyesén, valószínűleg a mézesetek boldogságairól álmódott, mikor a leány már lelkében a gyilkosság módozatait fontolgatta.

A kis leányszoba rémes jeleneteknek volt ezután tanuja. Pretzler mérnök, a leány jegyese, látogatóba jött a leányhoz, ki jókedvvel, látszólagos boldog szerelemmel fogadta. S egyszer csak beszélgetés közben arra kérte a mérnököt, hogy engedje bekötni a szemét s nyissa ki a

száját, mert valami nagyon jót akar neki adni. Persze, engedelmeskedett a boldog, szerelmes mérnök. Ekkor hajtotta végre a leány pokoli tervét. Mérgezett italt öntött a mérnök szájába, majd elővette revolverét és egy lövéssel *széjjel lötte a fejét*. A mi ezután történt, az már a bíróság körébe tartozik.

Az anya büne.

Az egész város órlási meglepetéssel értesült a történetekről. A leányt később letartóztatták s bevallott mindent. A tárgyaláson érdekes ígató jelenségek voltak. A tanúk egész légiója jelent meg. Közülük egy összetört, fekete ruhás nő, a leány anyja, aki, hogy könynyitlen leánya keserves végzetén, *hamisan megesküdt*. Az anyát hamis eskü miatt két évi börtönnel sújtották. A leány apja pedig, mikor meghallotta a történeteket, nemsokára azután meghalt bánatában.

A tárgyalás gyors folyamatban haladt előre. A terhelő bizonyítékok egész tömege az enyhítő körülményeket mind elhomályosította. A bíróság a leányt halálra ítélte. Az esküdtek, jóakaratot tanúsítva, mindnyájan aláírták a védő kegyelmi kérvényét. A halálos ítélet, mely a leányt szász szokás szerint fejvesztéssel sújtotta, a legfőbb földi bírósághoz került, a királyhoz. A kegyelem azonban a leánynak nem adatott meg, sorsa meg volt pecsételve.

Az utolsó napok.

Bayer Margit a börtönben várta a kegyelmi kérvénye sorsát aggodó lélekkel, reménynyel telve és mikor megjött a visszautasító válasz mintha megváltozott volna, testben; lélekben egészen összetört, anélkül, hogy a remény utolsó szikrája lelkéből teljesen kialudt volna. Imádkozott. Közben felnyitott a börtön ajtaja és belépett rajta büntetését ülő fogoly anyja, hogy utolsó bucsút vegyen egyetlen gyermekétől, bűnbeesett szegény leányától. De még mindig reménykedtek, hisz egész Freiburg lehetetlennek tartotta a leány kivégzését. De kegyelem többé már nem volt. A kivégzés napját mára tüzték ki.

A kivégzés előtti szerda éjszakát a leány imádkozással töltötte el. Időnként hangosan felzokogott, kezeit tördelte, reggel felé azonban a nagy lelki és testi fáradság némileg lecsendesítette. Két órával a kivégzés előtt megjelent nála a lelkész s nemsokára ezután bekopogtatott a hóhér is, hogy a porkolábtól rabot kérjen . . .

A kivégzés.

A városban már napok óta óriási volt az izgatottság; senkisem hitt a kivégzésben, melynek napja azonban ma, csütörtökön mégis elérkezett, hogy befejezést adjon a legszörnyűbb szerelmi tragédiák egyikének.

Szászországban hosszú idő óta most végeztek ki nőt először. Ezrével tolongott a nép a törvényszék előtt, hogy jegyet kapjon, de a bíróság csak 215 jegyet adott ki, melyeken ez állott: „Szalonkabát és cilinder.”

Hosszu udvaron vezet az ut a kivégzés helyéi; közben egy butorszállító kocsi mellett kellett elmenni, amelyen a nyaktilót szállították. Ezt a törvényszék udvarán állították fel; a nyaktiló oly magasra emelkedett, hogy kívülről az utcáról látni lehetett.

Kevéssel hét óra előtt megjelent a törvényszék elnöke két bíróval, azután a fogházi orvos. A nézők arcain kínos aggodás, mindenütt nyomott csend uralkodott. A rémes esemény előérzete a lelkeket hatalmába kerítette.

Egyszerre megnyílik a szemben levő fogház ajtaja, s megindul a kivégzési hely felé a menet, mely a leányt hozza. Kísérői: a lelkész és a védő. Kínos csend mindenütt, a hóhér megkezdi a munkáját. A leány alacsony termetű és emiatt a hóhér deszkát tétetett a nyaktiló végéhez. A leányon egyszerű, fekete ruha volt, s ott állt összetörtén a bíróság előtt, miközben az ügyész az izgatottságtól remegő hangon jelenti ki, hogy kegyelem nem érkezett, az elítélt átadatik a hóhérnak.

Mikor az ügyész szava elhangzott, a hóhér a leány elé lépett, megfogta és felfezette a gillotinra. Bayer Margit szótlanul haladt felfelé. Egy szó sem hangzik el ajkairól, mikor a hóhér munkáját végzi, mikor fejét a tőkére lebilincseli. Már a bárd alatt van a feje, mikor szilárd hangon megszólal:

— *Atyám, kezembe ajánlom lelkemet!*

Azután egy rántás és a bárd elválasztja a fejet a testtől.

A kivégzés után nyomban táviratilag közölték az ítélet végrehajtását a drezdai ügyészséggel. A holttestet pompás gyász-kocsiba tették, s elvitték a drezdai temetőbe, ahol apja mellé fogják eltemetni. Ezzel a szegény, szerelmes, hiszterikus Bayer Margit tragédiája véget is ért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Tanítónő, színmű.

Szombat: Polgármester ur, vigjáték. Tapolczay Dezső bucsufelleptével. A rendőrtisztviselők nyugdíjintézete alapja javára.

* Apponyi Albert gróf cáfolata. A Pozsonyban megjelenő „Nyugatmagyarországi Híradó” szerkesztősége kérdést intézett Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszterhez, aki Eberhardon időzik, vajon igaz-e több lapnak az a híre, hogy a pozsonyi városi színházat államosítani akarják. A miniszter táviratban azt válaszolta, hogy semmit sem tud a dologról.

* Tapolczai Dezső bucsuja. Szombaton bucsuzik az aradi közönségtől Tapolczai Dezső, a színház népszerű vendége. A Vigaszínház kitűnő művésze a Polgármester ur című pompás bohózatban lép fel. Az előadás jövedelmét jótékony célra, az aradi rendőrség nyugdíjának gyarapítására fordítják.

* A tanítónő. A tél idény végén került először színre Aradon Bródy Sándor nagyszerű darabja, *A tanítónő*. Tölt házak előtt játszották ezt a kedves életképet és bizonyára szívesen

veszi a közönség, ha a nyári színházban fel-elevenedik. A régi szereposztásban került színre, a címszerepben Novák Irénnel. A többi szerepet Bankóné, Kun Irén, Várnay, Mártonfi, Delll, Keszler játsszák.

Megmérgezte a fiát

Gyermekgyilkosság Aradmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Különös esemény tartja izgalomban egy pár nap óta az aradmegyei Székudvar község lakosságát. Az izgalom oka az, hogy egy magáról megfeledkezett anya, megmérgezte 25 éves néma fiát, aki öt sokszor megverte.

Az esetről ezt jelenti székudvari tudósítónk:

Unk István székudvari lakos a legnagyobb egyetértésben élt feleségével, Ankával, míg ennek egy István nevű néma fia nem született. Ettől kezdve örökös perpatvar volt az életük s az anya éppen ezért mindvégig szertelen szigorúsággal bánt a fiúval. Ez életkörülmények a gyorsan fejlődő fiút szeszélyessé, ingerlékenyvé tették, úgy hogy soha semmivel sem volt megelégedve.

Emlatt sokszor s különösen édes anyjával támaszt összekülönbözése, amelyekben anyját tetileg is bántalmazta. A fiú egyszer úgy megverte az anyját, hogy az béna lett.

E hó 19-én, szombaton a 25 éves István szokása szerint a piacra ment; ugyanakkor az atyja a mezőn dolgozott, hogy megkeresse a család számára a mindennapi kenyert. Így otthon csak az anya maradt, aki szokása szerint a házi teendőket végezte. Ugy 10 óra tájban a fiú hazament a placról s otthon (nem tudni mi okból) összeveszett s tülegetni kezdte anyját. Az anya annyira felindult ekkor, hogy elhatározta magában, hogy elpusztítja fiát. Evégből elment egyik szomszéd ismerőséhez, elpanaszolta baját s egyben tanácsot kért tőle, hogy mitévő legyen, mert fiától nincs maradványa. Ez azt a tanácsot adta neki, hogy adjon fiának ételbe szerezskát s azután ne féljen semmitől sem, mert többé nem fogja bántani a fiú. Az asszony hazament és a szomszédja utasítása szerint járt el. Délben, amikor ebédet adott fiának, a férjnek külön főzött s ezt ki is vitte neki a mezőre. A fiú időközben rosszul lett s a szomszédok — mivel senkisémet volt otthon — orvost hívtak. A községi orvos, Vessa György dr. meg is jelent s a mérgezés tüneteit állapította meg.

Az orvos észleletéről azonnal jelentést tett az előjárásnak s a csendőrségnek. A csendőrök, akik a jelentés vétele után az előjáráság tagjával együtt megjelentek a helyszínen, rögtön megindították a vizsgálatot. Elsősorban is kihallgatták az időközben a mezőről hazakereszt anyát, aki eleinte mindent tagadott, csak később, hogy ellenmondásba került, tört meg a keresztkérdések alatt s bevallotta szörnyű bűnét. A csendőrség a bűnös anyát nyomban letartóztatta s egyben jelentést tett a kisjenőli járásbírósnak is az esetről. A vizsgálóbíróság a járási főorvossal együtt meg is jelent a helyszínen s megtartották a helyszíni szemlét. Ugyanakkor a bűnös anyát Kisjenőre, a járásbíróság fogházába szállították. A szerencsétlen fiú a halállal vívódik.

Repülő mandátumok.

Nagyságos urak figyelmébe.

Miniszterbuktatásokról, új választásokról regélnék a mindentudó újságok. Némelyek szerint az őszre új kabinet bódogítja a hazát, amely aztán kiírja az új választásokat, az új választási törvény szerint, az általános szavazati jog alapján. Erre való tekintettel új részvénytársaság alakult a fővárosban, amely mandátumok szállítására vállalkozik. Ez most küldötte szét az alábbi körleveleket:

ELSŐ MAGYAR MANDÁTUM SZÁLLÍTÓ REFORM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST.

Telefon: 920-10. Igazgatóság: Üllői ut 1080.

Nagyságos Ur!

Az új választási törvény a plurális választói jogot fogja életbeléptetni. Vagyis a választói reform szerint háromtől választópolgárra lesz az országnak.

Az intelligens embernek három szavazata lesz.

Akinek az adója megüti a cenzust, annak két szavazata lesz.

Aki pedig bármely nyelven írni, olvasni tud, annak egy szavazata lesz.

Nagyságos Ur!

A mint látni méltóztatik, mandátumok repülnek a levegőben. Egy ember három szavazatot jelent.

Most vagy soha. Kiki próbálja meg a szerencsését.

Van szerencsénk értesíteni, hogy a választói reform ötlete bennünket nem talált készületlenül és már is megalakítottuk az

Első Magyar Mandátum Szállító Reform Részvénytársaságot.

Cégünk elsőrangú korteszüzemre van berendezve és így abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy már is igen nagy, három szavazatu pártkiszlettel rendelkezünk.

Uzemünk elsősorban hármasszavazókkal dolgozik, de szolgálhatunk tetszés szerinti mennyiségben 2 és 1 szavazatu választókkal is.

Megbízás megegyezés szerint történik, a következő árszabály alapján:

Egy 3 szavazatu választó teljes bérlete	100 kor.
Ugyanaból csak 2 szavazat	80 "
Ugyanaból csak 1 szavazat	50 "
Egy 2 szavazatu választó teljes bérlete	80 "
Ugyanaból csak 1 szavazat	40 "
Egy, azaz 1 szavazatu választó bérlete	50 "

Nagyságos Ur!

Az *E. M. M. Sz. R. R.* árszabálya a választási küzdelmet — amint látni méltóztatik — tisztán matematikai térére viszi. E célra külön számfejtő osztályt rendeztünk be, melynek hivatása, hogy a tisztelt vevőink által megrendelt voksárúinkat a győzelem biztos eredményű számításával ossza el.

E célt modern logaritmus gépeink is biztosítják. Cégünk számfejtő osztálya a hármasszavazókkal való operálásban fejti ki legfontosabb működését. Több jelölt esetén ugyanis az erre, arra, azarra való szavazattal bámulatos komplikációkat lehet elérni és így a győzelmet egyszerű harmadfokú egyenlet segítségével vivjük ki.

Igen fontos szolgálatokat fog teljesíteni külön e célra berendezett *parcellázó osztályunk* is, amely kizárólag a hármasszavazatok felparcellázásával foglalkozik.

Bérletjegyeink vidéki vezérképviselőinknél is megrendelhetők.

Önfelelték 10 százalék árengedményben részesülnek.

Szíves megkeresésének várakozással nézve elébe jegyzünk tisztelettel:

Első Magyar Mandátum Szállító Részvénytársaság.

Homoszekszuális banksikkasztó.

*
A „Miskolci Takarékpénztár” megszökött főkönyvelőjéről, Farkas Ákosról, aki a legnagyobb miskolci pénzintézetétől 133,000 koronát sikkasztott, ma kiderült, hogy a sikkasztott összegeket homoszekszuális vágyainak kielégítésére költötte. Férfitestvérét tartott és hogy azokat elhalgattassa, a bank pénzéhez nyúlt.

A miskolci botrány.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 23.

Napok óta izgatottságban tartja Miskolc közönségét a város legnagyobb pénzintézeténél történt nagyarányú sikkasztás, melyről azután a mai napon szenzációs részletek kerültek napvilágra. Kiderült, hogy a banknak megszökött főkönyvelője azért nyúlt az intézet pénzéhez, hogy azzal erkölcsstelen vágyait kielégíthesse és homoszekszuális üzelmeit leplezze.

A megszökött sikkasztó, Farkas Ákos, a Miskolci Takarékpénztár Részvénytársaságnál rég óta főkönyvelő volt. Sikkasztása úgy derült ki, hogy a Pesti Hazai Takarékpénztár másfél évvel ezelőtt, amikor alaptörvényét fölemelte, a miskolci intézet részvényeinek nagy részét magához váltotta. A félévi mérleg elkészítésénél egyik igazgatóját, Grünner Tivadart Miskolcra küldte s ő fedezte föl a hiányt, amelyre csodálatosképen eddig nem tudtak rájönni. Farkas Ákos előre látta, hogy az ellenőrzés szigorubb lesz s ezért tavasszal felmondott azzal az ürügygyel, hogy Londonban kapott alkalmazást. Az igazgatóság nem sejtve semmi rosszat, a felmondást elfogadta, úgy hogy Farkas akadály nélkül elutazhatott.

Ekkor Farkas mintegy 60.000 korona értékű miskolci ingatlanait eladta alig 40.000 koronáért, pazar lakásberendezését, amelyben értékes műtárgyak, ezreket érő szőnyegek és szobrok voltak, potom áron eladta és körülbelül hat héttel ezelőtt elköltözött. Azt híreszte ik, hogy Amerikába, San-Franciskóba utazott, de ez valótlannak látszik, mert alapos gyanuokok merültek fel arra nézve, hogy még most is Európában bujkál. Az ügyészségnél tett büntető feljelentés alapján országos körözését elrendelték és Horváth Károly miskolci rendőrkapitány detektívek kíséretében elutazott Miskolcra.

A vizsgálat eddigi eredménye bővelkedik a szenzációs részekben. Széltében hosszában beszélnek Miskolcon, hogy Farkas homoszekszuális volt és a bűnös uton szerzett pénzt erkölcsstelen szerelmekre költötte. A 133,000 korona legnagyobb részét kicsapongó mulatozásokban verte el. Általában nagyon titokzatos életmódot folytatott, kerülte a nőtársaságot és gyanus életű férfikkal barátkozott. Egy ilyen ügyét egyszer már a bíróságnál is tárgyalták. Wallerstein Sándor nevű pincér, akinek viszonya volt Farkassal, több ezer korona erejéig meg akarta zsarolni a főkönyvelőt és mikor ez megtagadta tőle a pénzt, a pincér azzal fenyegetődött, hogy feljelenti. A pincért ekkor zsarolás miatt egy évi börtönre ítélték. A főtárgyaláson az elítélt váltig hangoztatta, hogy őt Farkas homoszekszuális vágyainak kielégítésére használta fel.

Farkas miskolci barátai azt beszélnek, hogy a könyvelő szabad idejében mindig női munkálatokkal foglalatzkodott. Kötött, foltozott, takarított. Utóbbi időben a börtönben is játszott és ott sokat veszített.

VERSENGÉS SZENDREYÉRT.

Hol legyen a nyári állomás?

Fiume, Vásárhely és Gyula ajánlata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Azok a városok, amelyeknek nem adatott meg az a szerencse, hogy állandó színház nyujtsa nekik a színirodalom klasszikus és újabb termékeit, azon fáradoznak, hogy legalább nyár idején részesüljenek a kultúra eme egyik eszközének kellemességeiben. A szomszédos Gyula városát is ez az eszme foglalkoztatja. A nagyváradi színészek, akik már évek óta Gyulán töltik a nyári hónapokat, e héten végleg búcsút fognak mondani a gyulai színháznak. Holnap tartják az utolsó előadást ebben az évadban, de az a legutolsó gyulai előadása is lesz ennek a társulatnak, mert Nagyváradon felépült már a nyári színház s így nem kell a színészeknek nyári állomáshely után nézniük.

Ezzel kapcsolatosan újból aktuális lett a gyulaluk számára a város színészetének jövőjével foglalkozni. Gyulán általános a vélemény, hogy vagy az aradi, vagy a szegedi színházalattal kell keresni az összeköttetést. S mint hogy Gyulához közelebb esik Arad és célszerűségi szempontok is ezt a kapcsot mondják legmegfelelőbbnek, előbb az aradi Nemzeti Színház igazgatóját, Szendrey Mihályt kereste meg a gyulai színpártoló egyesület s kérdést intézett hozzá, hajlandó lenne-e nyári állomásul Gyulát választani és ott évenként egy 8 hetes szessont tartani?

Az „Aradi Közlöny” munkatársa felkereste Szendrey Mihály színházigazgatót, hogy nyilatkozzék arra nézve, mi a szándéka a gyulaluk ajánlatával szemben. Szendrey ezeket mondta:

— Épen tegnap kaptam meg a gyulai színpártoló egyesület levelét, amelyben kérnek, hogy tudassam velük, hajlandó vagyok-e három évre a gyulai nyári színház-állomást elfogadni. Ez esetben pályázat nélkül adnák nekem három éven át augusztus és szeptember hónapokra a színházat. Még nem határoztam a dolog felett, főleg azért, mert legközelebb társulatommal Hódmezővásárhelyre megyek, ahol épen az idén jár le a szerződés. Nem tudom, hogy itt új szerződésre lépek-e a várossal, vagy más nyári állomást fogok-e keresni. Hívnak Fiumébe is, ahol jól ismerik és kedvelik is társulatomat. Azt akarják, hogy nyaranta másfél hónapot töltsünk ott, de még egyáltalán nem határoztam, melyik ajánlatot fogadom el. Gyulán eddig Somogyi Károly, ez évben pedig Erdélyi Miklós nagyváradi igazgató társulata játszott, legutóbb azonban csekély anyagi eredménnyel. Holnap átmegek Gyulára és beszélni fogok a színpártoló egyesület vezetőségével a dolgról.

Mindaz azt bizonyítja, hogy a Szendrey társulatának elég jó híre van a vidéken és nemcsak Aradon méltányolják direktor komoly törekvéseit.

Sturm Albert nagybeteg.

Aki fél a családjától.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 23.

A magyar sajtó egyik érdekes alakja, Sturm Albert, a félhivatalos Budapesti Tudósító tulajdonosa és főszerkesztője szomorú szenzációval szolgál ma a közönségnek. A nagytudású, vasszorgalmu és rettenetesen elfoglalt ember idegelt már rég kikezdte a munka. Ismerőssel aggódva vették észre rajta, mennyire szórakozott és ingerült. Családjá minden áron rá akarta venni, hogy utazzék valahová üdülni, de Sturm rettegett attól, hogy elhagyja Budapestet.

— Olyan vagyok — szokta szomorú mosollyal mondani — mint a masina. Addig élek, amíg dolgozom. Hagyjatok békén...

És dolgozott valóságos fanatizmussal. Könyvnyomatos lapjain kívül budapesti szerkesztője a *Neues Wiener Tagblatt*-nak, de publicisztikai munkát végzett ezenkívül is és érdeklődött minden iránt, ami csak történt Budapesten. A képviselőház folyosójának egyik legkedvesebb alakja volt a kicsi, szemüveges ur, aki alig pta az emberek mellénygombját s addig nem is engedte el, amíg nem mondta el valamelyik megfigyelését. Mindig elmés, ötletes s irris volt Sturm Albert, aki csak akkor haragudott, ha Radó Sámuellel, a konkurens félhivatalos könyvnyomatos, a *Magyar Távirati Iroda* szerkesztőjével került szembe:

— Ez a Radó — szokta mondani — nem jó ember. Minek foglalkozik ő is politikával, amikor itt vagyok én?

Sturm Albert, aki valamikor polgári iskolai tanár volt s akít a király is nagyon szeretett s a hadgyakorlatokon mindig az volt az első kérdése, hogy merre jár a budapesti félhivatalos szerkesztő, tegnap este izgatottan befutott a keleti pályaudvar rendőri kirendeltségére és kétségbeesetten kifakadt az ott szolgáló teljesítő rendőrfelügyelő előtt.

— Sturm Albert vagyok — mondta. Kérem mentsen meg, mert halálos veszedelemben vagyok. Mindenki üldöz. a családom pedig a szenatóriumba akar zárni. Azt mondják, örült vagyok, pedig soha sem voltam egészségesebb és épebb elméjű, mint most. Rejtisen el, mert már jönnek utánam. Mentsen meg!

A rendőrfelügyelő, aki ismerte Sturm Albertet és látta, hogy nagyon izgatott, lecsendesítette.

— Ne féljen, jó helyen van! — mondta — semmi baja nem eshetik. Azonnal intézkedem, hogy védelméről gondoskodjanak.

Telefonon jelentette a szomorú esetet a rendőri központnak, ahonnan Ecsedy Gedeon dr. rendőrorvos ment ki a beteg megvizsgálására. Egyúttal értesítették Sturm Albert családját a történetéről. A család részéről Hertzka Tivadar dr. és Hármos Róbert siettek ki a pályaudvarra és magukkal vitték Salgó Jakab egyetemi tanár, elmegyógyász is.

A beteg akkor már kissé nyugodtabb volt, de amikor Hertzka dr.-t és Hármost meglátta, újra kitört rajta az izgalom. Nagynyhezen sikerkült annyira megnyugtatni, hogy önként követte családját a lakásába. Orvosai tanácsa szerint a betegnek szenatóriumba kell menni, hogy megroncsolt idegrendbe jöjjenek.

Mi történt a magyar leánnyal?

Szerencsétlenség érte, vagy agyonlőtték?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 23.

Titokzatos eset foglalkoztatja most a hatóságokat. Egy fiatal magyar leány különös haláláról van szó, akit valószínűleg idegenben agyonlőtték.

Budapesten még emlékeznek Wallner Margitra, aki *Mademoiselle Bergerac* néven budapesti varietékben játszott. Legutóbb egy nagykanizsai orfeumban játszott. Itt megismerkedett egy *Prokovicz* Károly nevű román fiatalemberrel, aki házasságot ígért neki s ez ürügy alatt viszonyt folytatott vele.

Nagykanizsáról a leány Prokovicssal Romániába utazott, a fiatalember szüleihez, de ezek tudni sem akartak a házasságról.

A leány erre levelet írt Bécsben lakó anyjának, *Wallner Jozefának*, hogy vélegényével Amerikába megy. Néhány hét múlva Wallnerné Newyorkól levelet kapott leányától, amelyben elpanaszolta, hogy vélegénye cserben hagyta, megszökött s minden értéktárgyát magával vitte. Két nap múlva már azt a hírt kapta Wallnerné, hogy leánya szerencsétlenül járt és meghalt, ugyanekkor a leány egy ismerőse azt írta Wallnernének, hogy *Margitot agyonlőtték*.

A kétségbeesett anya a newyorki magyar-osztrák konzulátushoz fordult fölvilágosításért, de onnan választ sem kapott. Most a külügyminisztérium útján akarja megtudni, hogy leányával mi történt.

Román kulturbank — provizióval

A „Lupta” leleplezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Pikáns leleplezést olvastunk a „Lupta” című román nemzetiségi párti lap mai számában. Arról van szó, hogy Metianu nagyszebeni görög-keleti metropolita, látván az Apponyi féle iskolatörvény ellen indított harc sikertelenségét, felvetette egy román kulturbank megteremtésének eszméjét.

Az eredeti terv az volt, hogy a kulturbankot az egyházkerület és néhány „jó román” pénzből alapítsák meg s a tiszta jövedelmet fordítsák a román iskolák támogatására, nehogy azok a magyar állam segítségére legyenek ráutalva. Azonban a románok csak úgy adják a pénzüket, ha a haszonból ötszázalékot kapnak s csak a fölösleget fordítják kulturális célra. Ez a kulturbank-alapítás azonban még a „Lupta”-nak se tetszett. Ezért a „Lupta” leleplezi az egész tervet. Érdekes cikke így szól:

Szükségnek tartjuk, hogy egy oly fontos ügyben, mint amilyen a *Cristea Miron* dr. ur által fölvetett „Kulturbank” ügye, komoly vita keletkezék: ennél fogva helyt adunk az alább következő cikknek, anélkül, hogy esáttal véleményünket lekötönnék.

Az idei egyházi zsinat utolsó ülésén *Cristea Miron* dr. egy indítvánnyal lepte meg a közönséget, hogy a konszisztórium ellenőrzése

alatt egy kulturbank alapítassék azsal a rendeltetéssel, hogy tiszta jövedelme az egyházkerület „Kulturalapjának” pénztárába kerüljön, melyből aztán első sorban az Apponyi-féle törvény által fenyegetett felekezeti iskolák részesíttessenek segélyben. Szokáshoz híven az indítvány áttételt a konszisztóriumhoz tanulmányozás és a legközelebbi egyházi ülésen való jelentéstétel céljából. Ami azt jelenti, hogy amennyiben a konszisztórium azt állapítaná meg, hogy az indítvány végrehajtható, terjeszsen a szinódus elé egy részletes indítványt, ellenkező esetben pedig jelentse, hogy nézete szerint nem valósítható meg.

Mindenkit meglepett *Cristea* indítványa, nem annyira tartalmánál fogva, mint azon titokzatosságért, melylyel az indítványt még legbensőbb barátai előtt is elhallgatta. Most azonban Nagyszebenben már köztudomásu, hogy a „Kulturbank” eszméjének valódi szerzője maga *Metianu* érsek. A konszisztórium közvetlenül az indítvány átvétele után kebléből egy bizottságot küldött ki az ügy tanulmányozása céljából. Azt mondják, hogy a bizottságban, az egyház vagyoni ügyekben leghivatottabb tagok úgy nyilatkoztak volna, hogy az indítvány, a tervezet értelmében megvalósíthatatlan és különösen, hogy az egyházkerületi alapok nem vállalhatnak részvényjegyzéseket. Végleges határozatot azonban nem hoztak, hanem időt engedtek, hogy a bizottság tagjai gondolkodzanak még az ügy felett.

Természetesen legbehatóbban az eszme szerzője — az érsek — gondolkodott és amint hírlék, július első felében újból összehívta a bizottságot és egy általa készített formális tervezetet terjesztett elő azsal, hogy az bizonyos személyek közt szétosztassék, részvényjegyzések céljából, hogy aztán egy befejezett ténnyel jöhessenek a szinódus elé.

A tervezetet a következőknek kellene aláírniok: *Almasan* Vasul ügyvéd, Kolozsvár. *Borzea* Miklós esperes, Fogaras. *Brediceanu* Horjolán ügyvéd és országgyűlési képviselő Lugos. *Kirclea* Mihály kösjegyző, Abrudbánya. *Droc* J. nyugalmazott esperes Szerdahely. *Furdai* Román esperes, Mezőség. *Dr. Mihai* János földbirtokos. *Mecsony* Sándor földbirtokos, Berkes. *Moldován* Demeter esperes, Segesvár. *Dr. Popescu* János ügyvéd Szászrégen. *Dr. Popescu* Kornél esperes, Hátszeg. *Pređa* János ügyvéd, Nagyszeben. *Pređa* Bazil ügyvéd, Mezőség. *Brostean* Miklós ügyvéd, Lugos. *Sagan* Galact esperes, Szászrégen. *Teculescu* J. esperes, Gyulafehérvár. *Traila* Illés ügyvéd, Oravica. *Turcu* J. dr. ügyvéd, Fogaras. *Ungurian* Emil ügyvéd, Temesvár. *Zigre* Miklós érseki titkár, Nagyszeben. Az alapítóké 30.000 korona volna, 3000 darab 100—100 koronás részvényekre osztva.

Ebből jegyezne: Az érsek 100 részvényt 10.000 kor. Husz alapítótág 10—10 részvényt, 200 részvény: 20.000 kor. Tizenöt egyházkerületi alap 20 részvényt, 300 részvény 30.000 kor. 500 lelkész 2 részvényt, 1000 részvény 100.000 koronát. 500 plébános 2 részvényt, 1000 részvény 40.000 K. Magánosok 400 részvényt, összesen 3000 részvény, értéke 300.000 K.

A részvényesek a tiszta haszonból nem tartanak a maguk részére öt százalékos osztaléknál nagyobb összeget, a többit az egyházkerület „Kulturalap” részére engedve át.

Ha ezen értesülések pontosak, a „Kulturbank” címnek nincsen semmi jogosultsága. Mert tényleg a bank nem lesz egyéb üzleti vállalkozásnál, mint amilyen a többi román bank, mely a tiszta haszon egy részével kulturális célok támogatásához is hozzájárulna.

HIREK.

Színésznők szerencséje.

*

Elmultak vagy legalább is tűnőfélben vannak azok a szép idők, amikor nemcsak hírneves, de egészen jelentéktelen, kicsiny, névtelen színésznők sajátos módon fényes házasság révén jutottak a színpadról, mely egy időben pompás eszköznek bizonyult előnyös házasságok kötéséhez. Magasrangú, dúsgazdag nagy urak választottak maguknak feleséget a színpadok tized és huszadrangu bolygóinak sorából. Most egészen más világ járja, a fordított divat világa. Magas születésű nők mennek feleségül jelentéktelen figurákhoz, a szent szerelem nevében, amelynek varázsából — úgy látszik — sohasem ocsudnak föl az emberek.

De ami nálunk már lejárt, elmult és elfeledett dolog: most van virágjában az angolok és a jentik között. Ami három évtizeddel ezelőtt divatozott a kontinensen: most lép csak föl járványszerűleg Angliában meg Amerikában. Ott a legelőkelőbb családok sarja nem egyszer a kulisszák közül vezetik oltárhoz „szépséges” mátkáikat. E szót, hogy „szépséges”, azért tettük idézőjelbe, mert e házasságok motívumaként legrikább esetben a művészet, hanem tulajdonképpen a női szépség szerepel.

Néhány hónap előtt Angliában egy színésznő igazán irigylésreemelő körülmények közepette vett búcsút a színpadtól. Szerencsésjét az angol családok sokáig emlegetik. *Eda May* kisasszony, egy egyszerű levélhordó leánya a színésznő, aki egy többszörös milliomoshoz ment nőül. Még jobban járt *Kamilla Elliford*, a berlini Metropol Theater kóristánója. Pár év előtt Ohióba utazott egy ocsángözse fedélzetén, a legnagyobb nyomorúságban, ahol *Aberdare* lordnak feltűnt a csodás szépségű leány. Ma Anglia egyik legismertebb és leggazdagabb főúranak a felesége. — *Lady Asbuthorn* szintén kóristánó volt, egy szegény kőművesnek a leánya. — Amerikában pár év előtt indult hangverseny-köruttra a hírneves *Florodora* sextett. Hat gyönyörűséges szép leány. A közönség valósággal őrjöngött értük. Virággal, arannyal és házassági ajánlatokkal pazarul elhalmozták mindnyájukat. Kettő férjhez is ment két milliomoshoz... de kettőjük szerelmi bánat miatt öngyilkos lett.

Valóban kíváncsivá lesz az ember, hogy mi okozza az angol és amerikai férfiaknak a színpadi csillagok iránti ilyen határtalan vonzalmát? A felelet nem nehéz hiszen nemrégiben Európában voltak napirenden az ilyen házasságok és már akkor kihámozhattuk a motívumokat. Egy bizonyos: hogy színpadokon, kivált az angol és amerikai színpadok kórusaiban csak feltűnően szép leányokat alkalmaznak. Szépségük a színpad káprázatos világításában fokozottan érvényesül; egyéniségüknek a mindig érdekes színpadi foglalkozás ingerlő báját kölcsönöz; a legjobb férfinek az a nézete, hogy szeretni csakis a színésznők tudnak; ez és amaz és még sok másféle ok játszik közre; annyi bizonyos, hogy az angol és az amerikai férfiak alaposan bomlanak a színpadi szépségek után, akik persze az udvarlót nem, csakis a kérést hallgatják meg. Úgyes nők egyszóval, akik a kisujjukat sem engedik érinteni előbb, mignem a férfi az anyakönyvi hivatalba nem viszi őket. Világos tehát, hogy szépségük mellett ez az okos magatartásuk is nagyban közbejár a regényes házasságok tömeges előfordulásában.

Kiszámította egy statisztikus, hogy Newyorkban éjjelenként 150.000 dollárt költ el a fiatalság. Ennek az összegnek egy ötödörészét a kóristaleányok körül udvarlás emészti föl. De a pénz pazarlás célja nem pusztán szórakozás, hanem ellenkezőleg: a házasság révén való jutás, de persze csak úgy, ha a révész egy szép kóristaleány.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 24-én az időjárás: Rayhe, elvélve csapadék.

— Kossuth Ferenc Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délután 1 óra 40 perckor érkezett meg a nyugati pályaudvaron *Karis* *badból* Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter. A pályaudvaron *Szterényi* József államtitkár, *Marx* János miniszteri tanácsos, *Hótsy* Pál, *Szatmári* Mór és *Burgyán* Aladár országgülei képviselők, *Pallay* Sándor és *Tormai* Géza titkárok, *Molnár* Sámuel, a ceglédi függetlenségi párt elnöke, továbbá *Pista*, Kossuth hűséges szolgálója fogadták. A szalankocsi előtt *Szterényi* várta a minisztert, aki kocsija ajtajában két botra támaszkodva jelent meg. Zajos éljenzéssel fogadták a minisztert, aki mindenkivel mosolyogva fogott kezet. Kossuth jó szímben van, de a járás nehezeze csak; bot nélkül nem tud járni. Első szava ez volt: „*Hála Istennek, esakhogy megérkeztem!*” A miniszter *Szterényi* társaságában lakására hajtatott. Környezete azt mondja, hogy a miniszter csak augusztus elején utazik Pöstyébe. A karlsbadi kura nem használt Kossuthnak. Mikor oda odautazott, nem is volt szüksége, hogy bottal járjon.

— A temesvári hadtestparancsnok Aradon. *Frank* Lóbor altábornagy, a temesvári hadtest új parancsnoka megkezdte a mai nappal szemle útját. A tizenegy óral vonattal érkezett Aradra s itt a pályaudvaron egy negyed óráig időzött. A hadtestparancsnokot *Arendt* Lajos vezérőrnagy és *Dietrich* Albert ezredes üdvözölték. *Frank* altábornagy a tizenegyóra 25 perckor induló vonatra szállott s Békéscsabán át utazott Nagyváradra az ott állomásozó csapattegek megtekintésére.

— Tisza István a nyeregben. A volt miniszterelnökkel kapcsolatban érdekes eseményről szól a fáma. Tátralomnicról jelenti tudósítónk, hogy az ott rendezendő lóversenyen, a seni orok között *Tisza* István gróf is fog lovagolni. Ebben a versenyben csak 42 éven feletti utlovások vehetnek részt. Oriási érdeklődéssel várja a sportvilág most a tátralomnici lóversenyt, amelyből *Tisza* István valószínűleg mint győztes fog kikerülni.

— *Edvárd* király a londoni magyar kiállításon. Londoni távirat jelenti: *Edvárd* angol király ma hosszasan megtekintette a londoni magyar kiállítást és a látottak felett teljes megelégedését fejezte ki.

— *Roosevelt* jachtja összeütközött. Newyorkból táviratozzák: *Roosevelt* köztársasági elnök jachtja, melyen az elnök és családja tartózkodott, tegnap éjjel egy órakor a *Connecticut* államban levő tavon összeütközött *Menva* shonerrel, mely szőnnel megrakodva ment a tavon. Az elnök jachtja behatolt a shonerbe, amely elmerült. A hat emberből álló legénységet a jacht matrózai mentették meg. Az összeütközés nem volt nagyon heves és az elnök és családja fel sem ébredtek álmukból.

— Katonai növendékek Aradon. A nagyszabású hadapród iskola negyedik évfolyamának növendékek tanulmányutjuk közben Aradot is utba ejtették. Ma délután érkeztek Aradra két tanárjuk vezetésével. A délután folyamán megtekintették a várat s a város nevezetességeit. Az esti vonattal utaztak tovább. A növendékek Békéscsaba területén tereptanulmányokat végeznek.

— Munkás-sztrájk a buzsáki pusztán. *Leopold* Zsigmond buzsáki nagybérlő gazdaságán hatvan munkás sztrájk előtt áll. A mozgalom oka a következő: *Leopold* nemrég hatvan munkást fogadott fel, hogy azok lekaszálják rétvérőli a búkkönyt és parancsa szerint elrakják. A lekaszálás után a munkások kaszákba akarták rakni a búkkönyt, *Leopold* azonban meghagyta nekik, hogy csak a búkköny felét rakják kas-

lakba, a másik részét pedig az idő rövidsége miatt rakják csak boglyákba. Ez így is történt, most azonban a bérlő azt kívánja, hogy miután most van rá idő, rakják a többi búkkönyt is kaszákba. A munkások erre azszal álltak elő, hogy erre ők kötelezve nincsenek, mert ez még egy heti munkába kerülne. *Leopold* ekkor ígért nekik hatvan koronát az új munkáért, de a munkások ezenkívül ellátást is követelnek. *Leopold* ekkor kijelentette, hogyha nem végzik el a munkát, ő más munkásokkal elvégezteti és azok bérét levonja az ő munkabérükből. A munkások ma délután felkeresték *Baross* Ferenc aradi főszolgabíró és ott elmondották az esetet. Kijelentették, hogyha a bérlő ragaszkodik szándékához, ők sztrájkba állanak.

— *Gromon* báró állapota. Budapestről jelentik: A nagybeteg volt államtitkár állapotában alig van változás. Az elmúlt éjszakát mintha nyugtalanabban töltötte volna el, mint az előbbieket. Két ízben hevesebben köhögött a szokottnál, táplálékot alig vett magához. Tegnap délelőtt csirke-levest evett három négy kanállal, azután egy kevés kompótot. Este egy kevés erősítőt adott neki, ettől elaludt. Azóta még semmit sem kapott. Ágya mellett *Pap* Dezső dr. honvédeorvos virrasztott; reggelre a következő kommunikét adta ki:

A beteg az elmúlt éjjelt az esti hőemelkedés, 37.5. dacról jól aludta. Hevesebb köhögési inger két ízben bántotta. A köhögés jó, fájdalommentes, erőbeli állapot változatlan. Hőmérsék 36.8, érverés 32, időnkint kihagyó, légzés 28.

A mai nap folyamán névjegyüket küldték és a nagybeteg hogyléte felől érdeklődtek: a főkapitány és *Latinovits* Géza.

Hogy milyen nagy a részvét a szerencsétlen báró iránt, arra jellemző az az ajánlkozás, amit a jelentkező levelel írt egy hölgy. Szószórint így hangzik:

Müller Janka tisztá, lelkes emberszeretettel felajánlja magát mint gondozó, mint ápoló és diétartásban való lövéshez, minden érdeknélkül. Teljes tisztelettel kész szolgálattal fenntebb.

— Sikasztó megyei tisztviselők. *Mármaroszigetről* táviratozzák: *Nyegre* László és társa mármaroszigeti lakosok nemrég fegyelmi feljelentést tettek *Szabó* Sándor mármarosmegyei alispán ellen, akit azzal vádoltak meg, hogy hallgatagon tűri, hogy a megyei tisztviselők okirathamisításokat és sikasztásokat követnek el. A közigazgatási bizottság beszüntette *Szabó* ellen a fegyelmi eljárást, de felebbezés folytán a belügyminiszter feloldotta a határozatot és az alispán ellen vizsgálatot rendelt el. A vizsgálat, melyet e hó 21-én kezdtek meg, előreláthatólag két hónapig fog tartani. Kiderült állítólag, hogy a megyeházán ilyen dolgok történtek: Elsikasztották a belügyminiszter által évekkel ezelőtt a bábaképző tanfolyam segélyezésére küldött 1080 koronát, a földmívelési miniszter által egy község részére vizszabályozásra küldött 400 koronát, egy 3600 koronás letétet, *Czernó Kornél* orvos öt havi fizetését, egy főtisztviselőnél elhelyezett 2900 koronát, azonkívül több nagyobb vállalat adóját. A vizsgálat folyamán sok tanut fognak kihallgatni.

— A trónörökös nagyváradi szakértője. Nagyváradról írják: Megirtuk azt, hogy mikor *Ferenc Ferdinánd* trónörökös konopistai bányai képviseletében bünygyi szárlat: rendelt el a nagyváradi törvényszék *Boros* Jakab váradi ékszerüzlete ellen, a bíróság *Kálmán* Sándor ékszerészt rendelte ki szakértőül. *Kálmán* Sándor több ízben tartott szakértői szemléket és felbecsülte az üzleti árukat. A szárlat feloldása után a törvényszék nyolc koronát állapított meg *Kálmán* Sándor részére szakértői díj fe-

jében. *Kálmán* Sándor a különös bírói díj megállapítás ellen felfolyamodással élt a nagyváradi ítélő táblához, mert nem találta arányban munkájával a megállapított összeget. A tábla méltányolta *Kálmán* Sándor kérelmét és nyolcven koronában állapította meg a szakértői díjat a trónörökös terhére.

— Bosszu egy anya ellen. Rendkívül gyanus körülmények között tünt el ma Aradról egy nyolc éves gyermek. *Waldeasán* Valérné jelentést tett a rendőrségen s elmondotta, hogy nyolc éves, *Margit* nevű leánykája érihetetlen módon eltűnt. Az *Káplona* utca 32. számú házában lakik s ennek a háznak a kapuja egész nap zárva van. A leányka ma reggel kiment az udvarra játszani s egy félóra múlva, mikor édes anyja kereste, sehoh sem találta. A rendőrség megállapította, hogy vasárnap délelőtt megjelent *Moldován* Odön rendőrhadnagy előtt a kisleány s panaszt emelt édesanyja ellen. Kérte a rendőrtisztviselőt, hogy szabadítsa meg a születéstől, mert kegyetlenül bánnak vele. *Moldován* azonnal megejtette a nyomozást de megállapította, hogy a leányka nem mondott igazat. Figyelmeztette az anyát s vigyázatra intette. Azt hiszi a rendőrség, hogy valaki boszúból keseríti meg *Waldeasán* Valérné anyai szívét s természetesen követi el a gyermekkel a legrosszabb kísérleteket, hogy ez által fájdalmat okozson az anyának. A kiadott körözés levél szerint az eltűnt gyermek sötéte haja, kék szemű, fejlett testű.

— Halálozás. *Reisz* Gyuláné szül. Révész Berta, Révész Nándor aradi kereskedelmi iskolai tsnár leánya Békéscsabán elhunyt.

— Rulottbank Buziásfürdőn. Érdekes dolgot ad hírül egyik buziási olvasónk. Azt írja leveleiben, hogy néhány napja egy idegen ember valami különös játékot honosított meg Buziásfürdőn. A játék egy asztalon folyik, amelyen különféle városnevek vannak felírva. A bankár kockákat csörget egy edényben és azokat kiönti az asztalra. Ahová a kockák esnek, azok a városok nyernek. A városokra különféle összegeket lehet tenni, éppen úgy, amint a rulottbanknál és a nyeremények értékes vagy értéktelen tárgyakból állanak, amelyeket a vállalkozó kösspénzzel is hajlandó megváltani. A fürdővendégek szorgalmasan rakosgatták pénzüket a hamiskás asztalra és csakhamar kiderült, hogy nyerni igen keveset, de veszteni sokat lehet. A fürdőigazgató megfigyelte a dolgot és a szerencsejátékot úzó vállalkozót a fürdőparkból a legerélyesebben kiutasította. Most aztán az a vendéglő helyiségben ütötte fel a tanyáját, ahonnan hihetőleg az arra illetékes hatóság fogja mihamarabb kiutasítani.

— Felhőszakadás. Lippáról jelentik: Hétfőn és kedden Lippa vidékén több helyen felhőszakadás volt, mely annyira megdagasztotta a Maros folyó vizét, hogy az a szomszédos *Milova* völgyét teljesen elárasztotta és a Maros jobbpartján fekvő *Solymos* község határát elöntéssel fenyegeti. Különösen sok kárt okozott a kedden hirtelen beállott felhőszakadás a szántóföldeken, ahonnan a learatott gabonát majdnem mind elbordotta. A Maros vize tele van erdőkből lehordott fával és egyéb tárgyakkal. Ugy látszik ennek tudható be, hogy Aradon is két méterrel áradt a Maros.

— *Marienbad* a világ legrégebbi moorfürdője. Itt található a leggazdagabb szénsavas (nauheimi) fürdők, miért is az utóbbi években főleg a sziv és női bajosok keresik fel nagy számmal e világhírű fürdőhelyet. Ez utóbbi bajok kezelését egy kitűnő szakorvos végzi.

— A kolozsvári vérengzés. Kolozsvárról táviratozzák: Az itteni rendőrség ma két újabb letartóztatást eszközölt. Az egyik megölt rendőrt csak holnap temetik, mivel bevárják a rokonok érkezését. A másik súlyosan sebesült rendőr jobban van, de egész életén át nyomorék marad.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál Aradon. 191.

TARKASÁGOK.

*

(Az elautobuszozott cukorpénz.) Csodálatos, hogy a publikum milyen kitartó hűséggel viseltetik az autobuszok iránt. Még a gyerekek is rajongnak érte. Példa rá ez a történet.

Wiener Gyula dr. fogorvos kis fiának volt vagy hatvankrajcár megtakarított zsebpénze, amit a szüleitől kapott cukor-pénzből spórolt össze. Napokon keresztül vigan csörgette zsebében a pénzt a kis tőkepénzes. A hangos csörgetés azonban ma elmaradt. Ez feltűnt a fin szüleinek és megkérdezték tőle: hová tette a pénzt? A gyerek hosszas habozás után bevallotta, hogy az egész pénzt elautobuszozta. Csaknem egy óra hosszáig kékutatott rajta.

— En csak egyszer akartam végig menni rajta, de olyan jól éreztem magam, hogy nem tudtam lejönni a fedélzetről, amíg egy krajcárom volt, — mondta a fiu.

Ime, az A. V. A. V. most már nemcsak a lóvasutnak csinál konkurrenciát, hanem a fűszereknek is.

(A nők és az órák.) Egy századvégi filozófus összehasonlította a nőket az órákkal és a következő eredményre jutott:

A bakfis leány a régi órához hasonlít, mert mindig siet.

A kacér, cifrázkodó leány olyan mint a toronyóra. Mindenki nézi, de senki sem veszi.

A szép, de csacska leány a zenélő órához hasonlít, mert eleinte tetszik, később azonban unat.

A gazdag leány olyan, mint az aranyóra. Alig látják meg, rögtön azt kérdezik, mi az ára?

A szájjas asszony olyan, mint az ébresztő óra. Már hajnalban zörög.

A házias nő az ingaórához hasonlít. Lassan, de méltóságteljesen jár és nélkülözhetetlen.

TORVÉNYKEZÉS.

Vétkes bukásért elítélt kereskedő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Egy borossebesi kereskedő állott ma vétkes bukás miatt az aradi törvényszék előtt. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével csupán kisebb összegű pénzbüntetésre ítélte.

Pollák Mór két évvel ezelőtt nyitott üzletet Borossebesen ahol apósának, Goldberger Márknak üzletét vette át az adósságokkal együtt. Akkor az üzleti be rendezés mintegy kétszer-háromszáz korona értéket képviselt, az adósságok pedig hatezer koronát tettek ki. Az üzlet azonban ugyilátszik nem volt életképes és rövid két év alatt az adósságok annyira felszaporodtak, hogy Pollák kénytelen volt csődöt kérni maga ellen. Az aradi törvényszék a csődöt el is rendelte és tömeggondnokká Dénes Jakab dr. buttyinai ügyvédet nevezte ki.

A csődnylátskor az áru és a bolt felszerelése tízezer korona értékű volt, a kinnlevő követelések hatezer koronára rugtak s így az aktívák tizenhatezer koronát tettek ki. Ezzel szemben huszonöt ezer korona passzív állott fenn.

A csődeljárás folyamán kiderült, hogy Pollák a törvényes kötelezettségeit elmulasztotta, kereskedelmi könyveket nem vezetett, leltárt nem készített és noha már 1907. márciusában tudta, hogy fizetésképtelen, mégis csak április végén jelentette azt be s hitelezőit ezzel megkárosította.

A törvényszék Köller János ítélőtáblai bíró elnöklésével ma foglalkozott a kereskedő bűnügyével s Kovács József kir. ügyész vádbeszéde és Tolnai János dr. védelme után Pollák Mórét százötven korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Sikasztással vádolt utazó. Gross Dávid budapesti nagykereskedő feljelentést tett az aradi rendőrségen Weiss Simon aradi utazó ellen sikasztás miatt. A feljelentés szerint az utazó ez év március tizenhetedikén utazási előleg címén felvett Grosstól száz koronát, hogy vidéken körutat tesz és megrendeléseket vesz fel a nagykereskedő részére. Weiss azonban nem utazott el, hanem a pénzt saját céljaira fordította. A feljelentés alapján a rendőrség ke-reste az utazót Aradra, de nem találta. Kiderült, hogy Weiss időközben Tápíószelére költözött. A rendőrség most áttette az iratokat a járásbíróshoz, amely megindította a bűnvádi eljárást annak megállapítása végett, hogy ugyan történt-e sikasztás.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 23.

Amerika $\frac{3}{4}$ -al olcsóbb 40 ezer mm. 10 fillérel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza októberre . . .	11.41—11.42	11.32—11.33
Zab októberre . . .	8.34—8.35	8.28—8.29
Rozs októberre . . .	9.64—9.65	9.54—9.55
Tengeri májusra . . .	7.28—7.29	7.26—7.27
Tengeri júliusra . . .	7.56—7.57	7.54—7.55

Zárul 5 órakor:

Utőtőzsde államvasút 694.50.

IDEGENEK ARADON.

— Július 23. —

Fehér Kereszt szálloda Lichmann Samu utazó Budapest. — Veres Dénes főzámvevő és neje Arad. Drottler Ferenc utazó Bécs. — Rabinek Zsigmond utazó Budapest. — Goldberger Gyula utazó Budapest. — Krausz Gyula utazó. — Schmedek Vilmos utazó Budapest — Nászay Rezső tisztviselő Nagylak. — Tóth József igazgató neje Szeged.

Központi szálloda. Erber Imre utazó Nagyvárad. — Baltes Henrik utazó Toplec. — Schull Odón utazó Budapest. — Sugár Arpad kereskedő Orosháza. — Varga József utazó Budapest. — Kovács György mérnök Budapest. — Pallaschek Samu kereskedő Szombathely. — Braun Jenő utazó Zenta. — Szekeres István utazó Budapest. — Klein Józsefné magánzónó Szeged. — Hartmann Salamon kir. adóosztály Buttyin — Erkstein Elek kereskedő Hajdúhadház. — Wadon Zsigmond utazó Budapest. — Takács Jakab utazó Budapest. — Kron Simon kereskedő Nagyvárad.

Vass szálloda. Nagy János utazó Temesvár. — Némethi Gyula fényképész Ungvár. — Dorman Jakab utazó Budapest. — Hirschl Fülöp kereskedő Makó. — Kohn Lipót utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Nagy Béla lelkész Zabola. — Beles Agoston lelkész Simánd.

NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1908. évi július hó 24-én:

A tanítónő.

Falusi életkép 3 felvonásban. Irta Bródy Sándor.

SZEMÉLYEK.

Tanítónő	H. Novák I.	Kántorkisasz.	Kun Irén
Oreg Nagy I.	Várnay Jenő	Főúr	Hunyady J.
Ij. Nagy I.	Mártonfi R.	Káplán	Keszler Ede
Nagyasszony	Benkőné	Szolgabíró	Ujj Kálmán
Tanító	Delly Lajos	Járáserőss	Ajtai Odón.
Kántor	Kulesár L.	Törvénybíró	Vihary Béla

Kezdete 8 órakor.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Bolgár Lajos.

Dr. WIENER GYULA

Fogorvosi műtermét
Szabadság-tér 20. szám
Gróf Nádasdy palotába
helyezte át.
Rendel reggel 7 órától.

Permetező javítások elfogadtatnak.

• M. kir. szabadalmazott •

Borszivattyuk

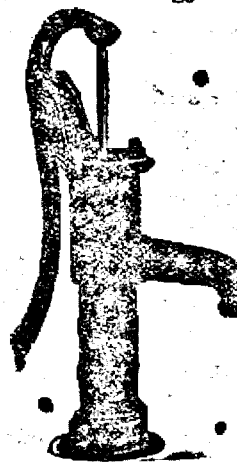
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár-árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül

gummirozzott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

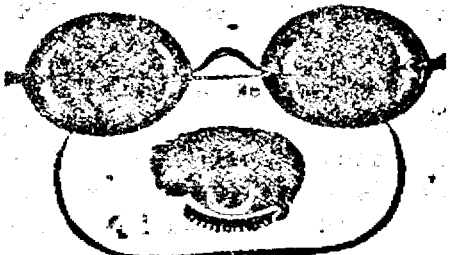
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Elsőrendű látyszerész üzlet.

DICK SAMU

• órák és látyszerész

Arad Andrássy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsipek és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbékák csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Szép mell

két hó alatt szerezhető a „Pillules Orientales” által, mely az egyetlen szer, miáltal a mell fejlődését előmozdít-hatjuk, annak erősségét hely-reállíthatják és a női ke-belnek gyönyörű teltformát ad, anélkül, hogy az egész-ségére kártékony lenne.

Az arzenikum mentességért felelünk. Kiváló orvosok ál-tal elismervé. Teljes díszé-tle. 1 doboz használati ut-a-tással 6 korona 54 fillér. Bérmontve.

J. Ratté, gyógyszerész Páris. Raktár Bu-dapestben: Török József gyógyszer-tárában, Király-utca 12. 5784

Nyomdánkban

2 középiskolát végzett

fiu

tanulónak

fizetéssel felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

DELÉN,

szövet, zefir, ruhavászon, kreton, batiszt stb. gyönyörű választékban

Hoffmann Sándor

szégnél 1881

Arad, Színház-épület.

Vidékre mintákat készséggel küldök.

A bokszei körjegyzői irodában a jegyzői teen-dőkben jártas

irnok

azonnali belépésre alkalmazást nyerhet.

Fizetése évi 800 korona kész-pénz, természetbeni lakás, fű-tés és világítás. A román nyelv tudása kívántatik.

Boksze, 1908. július 20.

Schweger,
körjegyző.

Használt korcsmai vagy más

hosszu asztalok

megvételre kerestetnek.

Czimet és árajánlatot a kiadóba kérünk.

Használt

ólom

megvételre kerestetik

1466—1908. tkvsz.

Árverési hirdetményi

kivonat.

A pécskai kir. járásbiróság, mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy dr. Ghebeles Lázárnak, idősb. Ónodi Mihály végrehajtást szen-vedő elleni 100 korona tőkeköve-telés és járulékaí iránti végrehaj-tási ügyében az árverést elren-delte, az aradi kir. törvényszék, illetve a pécskai kir. járásbiróság területén lévő és Nagyvarjas köz-ségben és határában fekvő és a nagyvarjasi 30. sz. tjkvben A. + 1. sor 80. hrsz. ház, udvar és szántóföld 3 h. 700 □-öl területű ingatlanból idősb. Ónodi Mihály illetőségére 894 korona, mint ezennel megállapított kikiáltási árban a fentebb megjelölt ingat-lan 1908. augusztus 1. napján d. e. 10 órakor Nagyvarjas község-házá-ban megtartandó nyilvános árve-résen, megállapított kikiáltási árn alul is elfog adatni.

Árverezni szándékozók tartoz-nak az ingatlan becsárának 10%^o-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 8333. sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában ki-jelölt óvadékképes értékpapirok-ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-zéséről kiállított szabályszerű el-ismervényt átszolgáltatni.

Pécskán, a kir. járásbiróság, mint tkvi hatóságnál, 1908. május 22-én.

Moldoványi,

2373

kir. albiró.

20079—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város közön-sége által a budapesti m. kir. Ker-tészeti tanintézetnél létesített ala-pítványi helynek betöltése iránt pályázatot hirdetünk azzal, hogy a pályázati kérvény f. év július 25-ig Arad szab. kir. város tanácsához benyújtandó.

A pályázónak 6 közép iskola vagy 6 polgári osztálynak elvég-zését és szabályszerű gyakorlatot kell kimutatnia, 16 évesnél fiatal-labb és 20 évesnél idősebb nem lehet.

A közelebbi feltételek a város gazdasági ügyosztályánál a hiva-talos órákon belül betekintheők. Arad, 1908. évi július hó 11-én.

A városi tanács.

2890—1908. pm.

Hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város törvény-hatósága által kezelt Hertscka Mór ösztöndíj alapítvány egy polgári iskolai és egy gimnásiumi ala-pítványi helye megüresedvén, fel-hivom azokat, kik legalább fél je-les és fél jó osztályzattal bírnak s az alábbi feltételek valamelyikének megfelelnek, hogy kellően felsze-relt pályázati kérvényeiket hivata-lomban 1908. évi szeptember hó 25-ig Arad sz. kir. város törvény-hatóságához címezve nyujtsák be.

A pályázati kérvényhez mellék-lendő az előző iskolai évi bizonyít-vány, illetőségi s a szülők vagyoni bizonyítványa.

Az alapítványi helyre pályáz-hatnak:

1. szegény aradvárosi árvák,
2. aradvárosi szegény özvegyek fiai,
3. aradmegyei szegény árvák,
4. aradmegyei szegény özvegyek fiai,

4487—1908. szám.

Hirdetmény.

Mindazon helybeli tisztelt kereskedő és iparos urak, kik az aradi gör. kel. román teologiai, szemináriumi, tanítóké-pezei, alumneumi és leányiskolai internátusi növendékek ré-szére az 1908—9. tanév alatt szükségeltető marhahus, sertés-hus, sertés-zsir és szalonna; továbbá liszt, kenyér, főzelék és fűszer anyagokat szállítani óhajtanak, erre vonatkozó írás-beli ajánlataikat folyó évi augusztus hó 5-ig az aradi gör. kel. román Szentszékhez benyujtani sziveskedjenek.

Arad, 1908. július 16.

2541

Az aradi gör. kel. román Szentszék.

DEPILLOR

HAJVESZTO.

E csodahatásu szerrel min-den oly helyről, a hol a hajnövés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem pisz-kit, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdoboz-ban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismeretség híján

szasztásra,
zevelőre,
ásványvízre,
könyvelőre,
vegédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vínosellőre,
kerítésre.

kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladani kíván

butort,
sengorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresel;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értesít, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Elveszett

Szabadság-tér 11. sz. háztól a Köz-ponti szállodáig egy öv csatt pékháló ezüst foglalatban, a szálak végén briliáns utánzat. A megtaláló jutalomban részesül a rendőrségnél. 2540

Butor eladás.

Egy teljes hálószoba, egy ebédlő pamlag elköltözés miatt azonnal eladó. Hal-tér 5. szám. 2555

Az új végrehajtási novella,

a bünt. törv. és bünv. perr. kieg., a bünt. törv. jegyzetszerű kiad., a közeg. ügy módosítása, a szeszadóról és termeléséről szóló t.-c., Illés bünt. tvkv. novell. magyarázata, megjelenéskor kaphatók **Kerpel Izse** könyvkereskedésében, Aradon. 212

Bejárónő,

ügyes takarítónő délelőtti takarításra felvétetik. Ki huzamosabb ideig mint szobaleány volt alkalmazva, előnyben részesül. Cim a kiadóban. 2551

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1918

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszentannán. 1991

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai uthálózatának térképe. Automobílosok, kerékpárosok és turisták használatára 50 fillér leszállított áron kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon. Telefon 517. 201

* Hideg buffet! Egész éjjel nyitva! *

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Salacz Gyula-utcában volt „**KIS PIPA**“ helyiséget átvettem és azt teljesen újonnan átalakítva és kibővítve a mai kor igényeinek megfelelő **modern kávéházzá átalakítva** és azt

EMKE KÁVÉHÁZ cimen

folyó évi augusztus hó 1-én

megnyitom.

Főtörökvésem az leend, hogy **tiszta és hamisítatlan italok**, valamint **hideg ételek** és pontos kiszolgálás által a n. é. közönség szíves megelégedését kiérdemeljem.

Jársaságok részére külön helyiségek!

Naponkint

egyelsőrendű cigányzenekar hangversenyez

Számos látogatásért esedez kiváló tisztelettel

Weinberger Lajos,

2518

Az EMKE kávéház tulajdonosa.

* Hideg buffet! Egész éjjel nyitva! *

Az összes bel- és külföldi lapok állanak a m. t. vendégeim rendelkezésére.

Az összes bel- és külföldi lapok állanak a m. t. vendégeim rendelkezésére.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet **hófehérre** tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is **hófehérre tisztítja.**

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

Arad, Andrassy-ut 17.

2544

Védekezzünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatásu **molypusztító** szerünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.